

Željko Barišić AVIONSKE KOPAČKE

Željko Barišić; Avionske kopačke
1. izdanje, Split, 2019. Godine
Copyright © Željko Barišić

Nakladnik: „DADAnti“ – Udruga za promicanje Eksperimentalne Umjetnosti

Biblioteka: DADAnti

Knjiga 18

Proza 3

Urednik: Franko Bušić

Likovni i tehnički urednik: Franko Bušić

**Knjiga je objavljena uz financijsku potporu Splitsko-dalmatinske županije
Grada Splita**

PODACI O UDRUZI DADAnti: upisani u registar udruga RH pod brojem 17004113, OIB 17027060868, Matični broj 2744414, RNO: 231280, Šifra djelatnosti 9499, Godina osnivanja 2011. Sjedište udruge: Mažuranićevo šetalište 9, 21000 Split, Hrvatska, Mobil: 098/189-2101, e-mail: udruga.dadanti@gmail.com i franko.busic@yahoo.com, IBAN: HR5923400091110483103, SWIFT: PBZGHR2X. Predsjedništvo: predsjednik Franko Bušić, dopredsjednik Željko Barišić, tajnik prof. Mario Krajinović, voditelj glazbenog odjela Hrvoje Bubić. Osnivači: Franko Bušić, Ozren Čatović, Bruno Pavletić i Jelena Borozan. Broj registriranih članova: 72.

Facebook stranica: <https://www.facebook.com/pages/DADAnti-Udruga-za-promicanje-Eksperimentalne-Umjetnosti/141782259215608>

CIP - Katalogizacija u publikaciji
SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA
U SPLITU

UDK 821.163.42-32

BARIŠIĆ, Željko

Avionske kopačke / Željko Barišić. - 1.
izd. - Split : DADAnti - Udruga za
promicanje eksperimentalne umjetnosti,
2018. - (Biblioteka DADAnti. Proza ; 17; 3)

ISBN 978-953-8088-07-0

170701007

ŽELJKO BARIŠIĆ

AVIONSKE KOPAČKE

DADAnti, Split 2019.

AVIONSKE KOPAČKE

Sestre i ja smo se kao i obično igrali na cesti ispred naše kuće, kad ugledašmo smeđeg Opel rekorda našeg susjeda Kreše i domalo ugledašmo i našeg ćaću u njemu. Srdašca nam zaigraše brzinom galopa naše kobile Crne, radost preplavi naše dječije grudi, stari izađe, a mi se zaletišmo tamo njemu u zagrljaj. Najprije mu se sestre baciše, a ja ostadoh malo sa strane stamen ko kamen živac, te se sa starim odmjereno, kao i priliči muškićima, rukovah i poljubih. Cmok, cmok.

- A, momčine što je naresla! – odmjerajući me ko iz kornera, veli ćaća.

Kako i ne bi, pomislih ja, kad mogu odjednom mlatnit deset jaja s belavom!

Normalno da je stari bio ponosan na svoju sinčinu za kojeg bi najviše volio da bude šampion poput Mate Parlova koji je žario i palio našim, a i svjetskim boksačkim ringovima.

Ja se nisam kužio u boks, sve što sam kužio je da ih Mate melje sve odreda i meni je to bilo super. Ja sam Mate, ostalo već znate! A, mene je zanimao nogomet i Kempesovi prodori po lijevom krilu.

- Kako je Njemačka protiv Austrije završila?

- Pušiona. – rekoh mu.

Baš je u jeku bilo svjetsko prvenstvo u Argentini, a naši gastarbajteri dolazili su kući. Bilo je to još doba ubiranja ljetine u mojem selu. A, krajem ljeta rađala su se djeca. Dobro, nisu to bila neka ekspresna djeca koja odleže samo tri mjeseca. Bila su to su zimska djeca, jer

gastarbajteri su isto tako redovito dolazili i zimi, oko Božića. Normalno, nakon te poduže suše, pričepili bi ženu i otad se brojilo.

Taman oni dođu za kosidbu oko 01.07., a ženi stomak do zubi. Spišo ili spišulja bi banula na svijet oko 01.09. Eto, tako je ta računica klapala.

Moj stari bio je picajzla baš što se tiče svega, tako nije moglo falit ni da ga nema 01.07., pa tako ni ja nisam mogao falit, te sam se isto tako rodio jednog ljeta krajem kolovoza. Točno u dan moglo se izračunat kad je stari obavio rađu.

Stari se pozdravio s djedom i bakom koji su u to vrijeme još bili u aktivnim godinama i vodili su naše uspješno seosko domaćinstvo.

Normalno, otac se poljubio i sa svojom ženom tj. našom majkom koja usput rečeno tog ljeta nije bila trudna. Dobro, to što su se poljubili tako na javnom mjestu nije baš bilo uobičajno u mojem selu, ali stari je bio avangarda što se tiče toga i djelio je poljupce ko naš poštar Čipa biljege. A, babe koje su sjedile po zidovima su se krstile. Ko kad pametnijeg posla poslije krunice nisu imale.

Mi zgrabišmo torbe i svi se skupa zaputišmo u kuću.

Odbor za doček se sastao. A, činili smo ga kako i priliči; djed, baka, majka, sestre i ja. Još bi se tu znala zateć i tetka Luca koja je bila u Sisku na krojačkom zanatu. Baš tih dana bila je na popravnom iz šivaćih tehnika, preciznije šivanja skrivenih zatvarača, slijepog poruba, nabiranja i fagotanja, pa je nije bilo.

- Kako je ćaća? – pitao je moj stari svoga staroga.

- Sve je posađeno i zaliveno, samo mi u četvrtom redu peta mrkva izdala!

- Ajde, ne brini, ćaća, za jednu mrkvu, more ti u tin godinan sekirancija naškodit.
 - Jebemu sveca, ne znam kako mi nije nikla!
 - Mrkva ko mrkva. Nego, jesi li pozajmljiva para iotkoga?
 - Jesan. Mora san Luci u Sisak poslat.
 - Bogati, jesan jon ja sla!
 - Nije platila gazdarici, pa je gospoja zvala da jon se plati.
 - Jesi još i od koga pozajmljiva?
 - Jesan od Mačkovice.
 - Koliko?
 - Dvi iljade maraka.
 - U, dvi iljade ti bogova!
 - I u Čantića iljadu.
 - Je si još igdi?
 - Nisan.
 - Majko, je si ti pozajmljivala?
 - Jesan.
 - Od kog?
 - Od rođijaka Lazarevića.
 - Koliko?
 - Tri iljade!
 - U, tri iljade ti bogova! Jesi još iotkog?
 - Nisan.
 - Jesi ti ženo pozajmljivala?
 - Nisan.
 - E, fala ti bože! Barem neko u ‘voj kući. Dajder mi rakiju.
- Mater natoči rakiju, a otac otvori kufere.
- Ajde, dico, navalite!
- I mi trkomice među onu švapsku šarenu robu; majice,

farmerice, pidžame, rukavice, kape, šalove itd. Sve ono što jedan prosječan školarac treba, a čega u Njemačkoj ima na pretek, a u nas samo u Mostaru u Razvitkovoj robnoj kući. Ili u Hit-u. Znan to jer nas je stari na zimu tamo vodio i vozili smo se pokretnim stepenicama. Normalno da sam cilo ovo proliće zbog tog bio glavna faca u školi.

I gušimo se mi od radosti kako izvadimo koji komad. I dok mi to prebiremo, oni tamo čavrljaju o tekućoj problematici, a to se odnosilo ne samo na dugove, nego i na usjeve, prinose, kosidbu, vršaj, kupljenje sjena, žito, kukuruz, kupus i sve ono što jedno domaćinstvo koje drži do sebe je imalo u svojem repertoaru.

I taman kada sam pomislio da je sve to što se tiče poklona, jedan mi posebno zape za oko; žute samtarice i crvene čizmice. U isti tren sam se sjetio Hit-a i Razvitka i kako tako nešto drečavo tamo nikad nisam vidio.

Nisam baš bio načistu je li mi ta žuto-crvena kombinacija koju je stari donio paše i je li mi se to sviđa. Još je falilo nešto crno pa da izgledam ko Njemačka zastava. Nek se zna di mi ćaća radi.

Nakon što smo prebrali sve kofere stari otvori jednu omanju torbu i pokaza mi ih; bile su to ganjc nove crno bijele adidas kopačke!

I to ne s plastičnim klinovima nego metalnim i to je bio znak da se radi o pravim nogometaškim kopačkama. Uz njih je bila i lopta koju je stari u kompletu kupio, jer što bi nabijao s kopačkama?!

- Mogu li ji obut? – pitao sam starog.

- A, što sam ji donosio?!

E, trebalo mi je vremena dok uvučem šnjure, kako se u nas kaže za vezice, pa da ih navučem i zatrčim se ispod

sela. Još su mi falile štucne, što nisam prigovorio starom, jer kako će on znati sve te detalje na koje mi Dinamovci pazimo. Znao sam za jedne dobre plave u Hit-u i ostavio sam to za kupiti tamo. I dres s brojem osam ko Snješko Cerin. Pa ću s time vadit mast Crvi koji, nu komunjare!, navija za Velež.

Za to vrijeme sestre su tamo u sobi pedantno isprobale i zatim uredno poslagale svoje poklone, a majka je prionula spravljanju ručka. Normalno, bilo je to pečeno meso, krumpir i juha. Moj i očevo najdraži obrok. Još će stari pit broćanskog vina, a ja ću kao i sva djeca piti sok. I to onaj za razmućivanje kakav mi je bio i najdraži. Niko mi neće virovat, ali bio mi je draži i od Cocte.

Djed i baka su to s onim laganim osmjehom u kutu usana sve s uživancijom promatrali.

Starom nije trebalo dugo da popije rakiju, potom se đipne na traktor, prikači kosilicu i pravac na njivu na kosidbu. A, usput i malo 'baciti oko' u kojem su nam stanju usjevi. A, da se radilo o vrijednoj, isto tako na njemački način organiziranoj osobi, nije trebalo dvojiti.

Inače se na cesti ispred naše kuće mogla svakodnevno vidjeti prava traktorska promenada. I to mi je bilo drago vrijeme, jer mi nikad u to doba godine nije bilo dosadno. Za razliku od dugih jesenskih ili zimskih noći kada nije bilo staroga, ni traktora, ni promenade, samo se jesen i lišće provlačilo ulicama i neka tuga koja je baš sve prekrivala. Tada su noći bile posebno duge, plus ako bi nestalo struje, nisi mogao gledati tv i mogao si svisnuti od dosade. Dobro, ni ta tv nije bila ništa posebno jer je program počimao tek uvečer i trajao je najdalje do ponoći. Što si mogao? Moliti se Bogu?

I mi smo se molili dok nam se ne bi prispavalo.

Možda netko misli da je molitva dosadna. Neprotiv! Meni nije bila nimalo dosadna. Kad te krene ne znaš stati. Vjerujem da se ni Zlatko Sudac nije se tako molio u mladim danima.

- Kad odresteš bićeš zagrebački nadbiskup! – tako bi mi dida govorio, jer znalo se koliko on voli glavni grad svih Hrvata.

- Ma biće papa! – ispravlja bi ga Ćendo sučući brk kad bi došao u našu kuću na rakijicu i na čašicu razgovora s mojim djedom o slavnim danima naše Nezavisne države Hrvatske.

- Ma biće poglavnik! – zaključio je moj dida.

I tako su se jeseni i zime provlačile poput lijelih lisica. A, mi smo se molili i molili, a ja sam se spremao za tu veliku karijeru koju su mi moj dida i Ćendo predvidjeli, i sve u svemu nije bilo loše. Čak i kad bi nestalo struje kuća je bila ispunjena, jer, rekoh, molitva je, kako i valja, čuda činila.

Normalno, navukao sam kopačke i s loptom pod rukom trkom kroz selo. A, tamo na Jelića guvnu ekipa je već čekala. Zapravo, uže jezgro se skupilo; Crvo, Žigo i Djetlić. Mene su, da se predstavim, zvali Vlaja, po onom boksaču Vlaji Aždaji. Pušili su HB i čekali me. Snimili su ih već s ulice, ali pravili su se da ih ne vide. A, kako nećeš vidit nove kopačke, duše ti?! Još kad sam s njima nabio fudbal visoko gore u zrak, nitko se više nije mogao praviti blesav.

- Jesu povozite? – pitao je Crvo, inače moj ljuti suparnik.

Umjesto da odgovorim na to glupo pitanje suknuo sam prema голу. Za tren sam bio tamo.

- U, jesu povozite! – pametno je zaključio Žigo, a iz očiju su mu sjevnula dva vatrena projektila.

- Koje su? – Djetlić je pitao ključajući u HB.

- Avionske! – reko ja.

- Avionske?! – sva trojica uglas rekoše.

- Ćaća je doša s avionom i sad su to avionske kopačke!

Normalno da te marke nikad nije ni bilo, bile su to adidas kopačke, rekoh, i svatko iz aviona je mogao vidjet te tri šare i to shvatit. Ali, se moralo znat da je moj ćaća došao iz Njemačke s avionom i da su to, normalno, sad avionske kopačke. Jer, njihove ćaće nikad iz Njemačke nisu dolazile s avionom. Oni su se po tri dana makadamom kroz Austriju i kroz Bosnu i niz Vrbas drndali autobusom. I sve te njihove kopačke bile su s plastičnim čepovima. Dakle, maksimalno što su mogle biti bile su to autobusne kopačke. Normalno, da se s takvim kopačkama nitko nije mogao pohvalit. Jer, nisi se imao sućim hvalit.

Pošto je ljeto i sad ne idemo u školu, zanimljivo je napomenuti kao se to inače u školi manifestira. Svi smo nosili kopačke i u školu, e sad nije bila nikakva senzacija ako si imao te s plastičnim čepovima, ali ako si imao s klinovima, bogme, svatko bi ti priznao da su to kopačke. I to prave nogometaške.

A, po čemu se to znalo? To su ona četiri klina naprijed i dva klina na peti. Pa kad te nastavnik prozove na tablu ti onako ponostio laganim korakom kreneš prema njoj, a one zveckaju po parketu poput štikli naše jebozovne nastavnice iz Istorije. Jedino što je bio nezgodno što su po tom našem izlizanom i masnom parketu bile užasno klizave, pa bi isto tako poneko opleo po njemu poput Kajićinog mačka kad ga baciš s krova škole.

- Avionske, veliš?

- Avionske!

- Uuuu, te su sigurno dobre!

Ovo U smo posebno razvlačili, jer znalo se koja je vojska naša.

I onda razvalimo dva na dva; Djetlić i ja protiv Crve i Žige. Djetlić je bio tri godine mlađi pa je igrao sa mnom, ja sam bio tri godine stariji i bio sam bolji, tako da su u takvoj konstelaciji snaga ova dvojica imali neke šanse. Sve druge kombinacije bile su za njih ubitačne. Ali, smo ih i u toj kombinaciji mljeli. Igrali bi do pet, na tri dobijene. Većinom je to završavalo s 3:0 ili 3:1, rijetko 3:2, a da nas dobiju to je bilo valjda samo u jesen kad bih od one tuge bio totalno indisponiran.

Naravno, taj put s mojim avionskim kopačkama nisu imali ama baš nikakve šanse. Glatko je završilo s 3:0.

Onda su došli još Petrovčani Ripan i Džudžan, pa smo Ripana koji klinca nije kužio što se tiče nogometa stavili nama, a Džudžana njima i to zato što je Džudžan bio stariji pa da im pomogne. Ali, Džudžan nije bio izvanserijski talent poput mene. Džudžan je poput svih mazluma bio obrambeni igrač i jedino što je imao je dobar klizeći start, jer je imao debele i jake noge. Pa kad ti uklize odnese i tebe i golove i busen zemlje pritom. A, ja sam mu i kod tih klizećih startova našao riješenje. Kako? Navukao bi ga na loptu, on bi uklizao, ja bih se izmakao i onda ko fol da sam htio izbit loptu, punim volejem bi ga skačio odzada posred koljena. Ovako; puuf! Pao bi ko pokošen i jaukao je ko tetka Cvakina kad ono Medo neće izist drobe.

Plus su moje avionske kopačke blistale su na suncu i

bili su zaslijepljeni njima te sam im bez problema mogao turati i kroz noge.

Bio sam im već dovoljno pokazao za taj dan, a pošto ćaću ne viđam svaki dan, normalno je da sam ga se zaželio, te sam skupio svoj fudbal i na svojim nogicama laganim odjurio na njivu. Uostalom, Ripan je imao punu kutiju Milde Sorte a pa su se imali sućim zabavit.

S fudbalom ispod ruke i tako ‘povozit’ brzo sam se našao na njivi. A, tamo je moj ćaća isprobavao našu novu crvenu kosilicu. A, imalo se šta isprobat! Ne znam koje je točno marke bila, mislim da je bila neka naša domaća, a ne švapska ili engleska i radila je ko švicarski sat. S onim svojim klepetavim zvukovima i dugačkim nožem koji joj se ugura sa strane.

- Nu der je što striže! - stari je pažljivo pratio taj njen klepet.

- Stiže li je, striže, ćaća! Ko kad me Tovilo šiša.

- Travka joj nemore ostat!

Zvuk te brze i klepetave radilice dolazio bi u nekoj jezi do vrhova mojih prstiju kao da ih sječe, te sam se nesvjesno odmicao na sigurnu udaljenost. I stari se tomu slatko smijao.

- A, nu vidi kakav otkos! Ko da ga je Švabo posložijo.

- A, je uredna, ćaća, bolja je nego u Barbušića!

- Kakve su ti kopačke?

- Avionske!

- Avionske?

- Ja.

- Što avionske?

- Pa jesi ti doša s avionom?

- Jesan.

- Eto!

- Ha, ha... Avionske!... Ha, ha... E, jesi moja sinčina!
Tako se mi nadvikujemo, moj ćaća i ja, dok naš ferguson i kosilica strižu sve pred sobom.

- Ajde skoči!

Onda se ja đipnem na traktor i sjednem pokraj njega. Dižem i spuštam kosilicu na hidrauliku. Moj ćaća me miluje po kosi, a ja rastem.

Još smo malo kosili dok se stari namiriše te naše lipe domaće trave i djeteline koja u lito isto tako miriše pa te opije da zamalo ne umreš od tog mirisa. I od koje cijeli kraj zadobije neku posebnu boju i od koje naš svijet pomalo i pošandrea.

- Ćaća, koliko para imaš na banci?

- Paa...

- Je li imaš pedeset iljada maraka?

- Iman. – veli ćaća nakon što se malo premišljao.

Bio sam zadovoljan s tim odgovorom, jer se okolo pričalo o nekoj inflaciji koja jede pare ko naš gudin kad jede mekinje.

Kad dotrčaše sestre.

- Tata, tata ajde na ručak!

I, normalno, ćaća nas je sve posjeo na traktor; njih dvije u krilo, a ja sa strane i laganim gasom niz ulicu do kuće.

- Faljen Isus Vinko, kako je u Njemačkoj? – tako nas naše komšije usput pozdravljaju, posebno stari Ante Nežić koji sjedi ispred kuće i Mirkan koji sjedi doli ispod zerde. Oni motaju duvan, a otac veselo otpozdravlja. Kao u onim (meni) dosadnim češkim filmovima u kojima sam samo čekao neće li neko povalit neku Čehinju u sjenu, pa da se nešto zanimljivo zakuva.

- Ajde dico na kog je red prikrstit se? – veli naš dida na čelu stola.

- Ja ću!

- Ja ću!

- Ja ću!

Tako se sestre i ja borimo tko će se molit prije ručka pa da pokažemo našem ćaći da nismo uzalud gubili vrime. I mene moj dida odabere, pošto sam muško, jel', a muško je u nas muško, a i najstariji sam.

Ja lipo izmolim; Očenaš, Zdravomariju, Slavaocu i onda se zahvalim Bogu na svim ovim lipim darovima.

I prionišmo mi ručku.

A, on je bio, šta's govorit, za prste polizat. Mater je ispekla domaću teletinu, od našeg teleta kojeg je zakla Jozo Svilić, a pomaga mu Stanko Jojić, s našim domaćim krumpirima, pripravila našu domaću salatu, ispekla naš kriv ispod sača koji je večer prije zamijesila, napravila našu domaću (a, kakvu drugu?!) teleću juhu, nalila našu domaću lozu i naše domaće vina iz Brotnja koje nam je prijatelj Raspudić, a ime našeg velikog prijateljstva koje smo gajili još iz tih slavni 'ovčarskih' dana gore u planini, poklonio. Ali, ćaća nije volio vino, on je, ko pravi Švabo, volio pivo. Doduše, malo bi se okusio i vina, pa bi zapiva; uvijek si mi draga bila, Karlovačka mala piva!

Mi ostali nismo bili ni od kakvog alkohola, mi smo pili sok, mlijeko ili kiselinu tj. naše domaće kiselo mlijeko.

Taman kad smo napravili taj uvod s lozom i juhom i uvatili se teletine, kad, parkira se kampanjola ispid kuće! A, na njoj piše; milicija.

Šta će milicija ovamo?!, svi u isti tren pomislišmo. Ali, ne znadošmo odgovora, a znali smo da ih sigurno

sveti Petar nije k nama poslao.

Izađoše drugovi, njih četvorica i pravac u našu kuću.

Mi smo to sve kroz prozor gledali.

- Je si ti taj i taj? – upita brko milicajac mog ćaću. Nit dobar dan, nit faljen Isus, ništa.

- Jesam, bogami! – odlučno reče moj stari.

- Sidite ljudi. – još moj ćaća kao pravi domaćin nadoda.

- Ajde s nama!

- Šta sam skrivio?

- Ništa te ne pitan! Ajde s nama!

Ćaća se ustade, ne upita, bogami, ni more li dovršit ručak, jer nisi tada milicajca smio ništa upitat. Otvorenih usta mi prosmatrašmo sve to. Ja se okrenuh prema majci koja je tamo, reko, stajala pored sudopera. Ona broblidi, zaplaka i meni se učini da propade u taj sudoper.

- Sveca mu, ljudi, pa šta je?! – okuraži se moj dida upitat. Još ustade.

- Sidi doli, stari! Da si valja bio bi u partizanin. – tako mu odvrati ta milicajčina.

- Pa ljudi, šta je, u čem je problem? – dida se nije dao.

- Zna on u čem je problem.

- Šta je, bolan, napravio?

- Šuti stari, dobićeš pendrek!

I ušuti se moj dida. Mi pogledašmo našeg ćaću koji je skrušeno šutio i gledao u pod.

- Ajde, ženo donesi njegov pasoš, a ti se okreni i ruke na leđa.

Ćaća se okrene, stavi ruke na leđa, a oni mu staviše lisičine. Majka iz sobe donese pasoš.

- Kad ćete ga vratit? – nekako uspije upitat moja lipa majka. S rukama na prsima ko da joj je hladno.

- Dobro je ako vam ga ikako vratimo!

I to je bila stvar nakon koje, znalo se, nema više pitanja.

Dvojica ga uhvatiše za ruke i izvedoše. Nakon toga ga strpaše u kampanjolu. Kukavica zakuka gori na Čajaru.

Mi nismo imali hrabrosti izaći za njima nego smo sve gledali kroz prozor.

Nakon što su otišli svi smo se u kući po prvi put pogledali. Majka zaciča, pade niciče, sestre se sjatiše oko nje, a ja izađoh van. Gledao sam tamo niz ulicu niz koju je kampanjola zamakla. Pogledah u svoje avionske kopačke. Neka velika rupa se otvori ispod njih.

Najednom nikoga više ne biše oko naše kuće. Nasta neka praznina. Traktori više nisu prolazili, blago koje je paslo dolje u dolcima bilo je otišlo, djece više nije bilo tamo u ulici, čak se i stari Ante Nedžić povukao u kuću unatoč njegovoj reumi. Sunce je još bilo visoko na nebu i nesmiljeno je pržilo. Stajao sam tako neko vrijeme i ispitivao ga pogledom kao da mi je ono krivac za nedaću koja me je zadesila. Ruke mi se nisu prestajale znojiti.

Vratih se u kuću. Svi smo se gledali, ali u tim pogledima ništa nisam vidio osim straha.

- O, Bože, što meni?! O, Bože, šta sam ti ja učinila?!
- sve u tom tonu, čupajući se za kosu govorila je naša majka kako inače rade naše žene u takvim situacijama.

- O, majku jim jeben partizansku! Majku jim jeben, sad mi je samo ža što ji nisan gori na Kozari još više pobijo! – bjesnio je moj djeda.

- Dide, imaš li ti kakvo oružje da ga idemo oslobodit?
- pitao sam svog djeda.

- Neman, sinko, sve mi je stoka oduzela!
- Jesu ti našli oni šmajser što si ga zakopa?
- Našli su ga kerovi.

- Šta ćemo sad?

- Ne znan.

Po tome sam shvatio u kojem smo problemu. Ako dida nema rješenja – nema nitko.

Potom mi je palo na um što je to ćaća učinijo? Čime se on to bavi tamo u Njemačkoj? Zna san da ima puno naše emigracije gori koja jedva čeka da napadne ovamo, ali nisam znao da ćaća ima neke veze s njima. Nikad se u kući o tome nije pričalo. Čak je ćaća pomalo bio protiv te emigracije kad bih ga ja ono pitao; viđaš li ih ikad, nose li pištolje, nose li U na kapi i slično. Jer, meni su oni bili frajeri, da pravo kažem. Vidio sam slike nekih od njih s dugom kosom, zulufima i brkovima, kožnim jaknama i hlačama zvonarama i nisu se nimalo razlikovali od Bebeke i Bregovića.

Bio sam strašno ljut na te milicajce jer sam dobio fudbal i avionske kopačke i sve su mi pokvarili. Još su mog ćaću odveli. Došlo mi je da eksplodiram od muke. Nisam imao šta drugo nego sam sjeo pored majke, zagrlio je i zajedno s njom i sestrama sam plakao ko kišna godina.

Tako smo tugovali ne znam ni sam koliko, sunce je već bilo dobro palo, već se ćindija bližila, kako mi kažemo za predvečerje i unatoč našim nadanjima ništa se nije događalo. Nitko nije dolazio u našu kuću i to mi je bilo čudno; koji je sad ovo đava, zašto nas zaobilaze, šta smo im mi učinili? I slična pitanja koja su se rojila u mojoj glavi i koja sam postavljao našoj majci, a na koja je ona samo slijegala ramenima.

Kad, fala ti Bože, u neku uru bani Jozo Jelić. To me odmah umiri, jer je on bio krupan čovik, a imao je brata u partiji.

- Ma, bona, nevo, smiri se, nije Vinko taki, nije on ništa učiniyo. Znan ja njega dobro, nije se on miša gori s emigrantin. On je radio svoj posa; s bauštele pravac u stan, nediljon u crkvu i to ti je sve... – i tako redom o svim tim, rekao bih, pozitivnim karakteristikama mojega oca, koje je dobri Jozo govorio mojoj majci, a koje su bile u suštoj suprotnosti s ovim odvođenjem.

- Pa što ga kerovi odvedošē? – upita moj dida.

- Ne znan Slavko, boga mi, ne virujen ja da je on nešto napravijo. Nije ti on, boga mi, čita ni one njijove novine.

- Pa šta je unda, reci mi?

- Znan da je pratru gori u Hannoveru radio neku stolariju, možda je zbog tog.

- Zbog stolarije?! Ajde, bogati, Jozo, ne ide se u zatvor zbog stolarije.

- Bogami ide!

- Je si to i ti posta njijov?

- Ma nisan njijov...

- Cccc... – vrtio je moj dida glavom, pa ga upita za Matu, tog njegovog brata u partiji.

- Otiša je u Sarajevo.

- Kad se vraća?

- Neće prije nedilje.

Auu, bijaše tek utorak.

- Da mu je spremit brzozjav? – upita moj dida.

- Moremo. – reče Jozo nakon kraćeg premišljanja.

Moj se dida obuče i nih dvojica sidoše na traktor i odoše u Poklečane u poštu spremit brzozjav. Nama svima bi nešto lakše iako još ništa nije bilo riješeno. A, i šta će napisat; Vinko u zatvoru, vadi ga?! Kako će to čovjek uopće protumačiti, je li on smije išta po tom pitanju

napraviti kad čuje za tako nešto? Jer, na kraju krajeva i on mora čuvati svoja partijska leđa. Znao sam da nekako otprilike tako stvari funkcioniraju što se toga tiče, ali sam se opet nadao da naša svemoćna partija ima rješenje i za taj naš problem. Drug Tito sve vidi i sve zna i sigurno će znati da moj ćaća nije ništa kriv.

I onda mi sinu; napisat ću pismo drugu Titu i on će mene kao dobrog pionira, gotovo omladinca, sigurno poslušati. I tako sam razradio strategiju ako Mate iz Sarajeva ne pomogne. A, pošto sam bio dobar iz hrvatsko-srpskog tj. srpsko-hrvatskog ja ću to lijepo sročiti uz puno pozdrava za drugu Tita i on će sigurno osloboditi mog ćaću. Sve onako kako nam je rezrednik govorio o drugu Titu i partiji, a koja je njemu toliko pomogla u životu. Čak mu je pomogla položiti ispite u pedagoškoj školi koja mu je slabo išla i zaposliti ga u nas u školi. Logikom toga nije bilo prepreke i da i meni drug Tito i partija ne pomognu.

Tada mi bi lakše i upitah majku;

- Mama, mogu li se ja ići igrati?

- Ajde. – reče mi majka.

I ja ota niz ulicu s loptom u ruci i, znate već, avionskim kopačkama na svojim nogama laganim.

Tu večer sam igrao maestralno, jer sam pored toga što sam bio odlično športski opremljen htio da i drug Tito ozgar iz Beograda vidi o kakvom se vrsnom nogometašu-fudbaleru radi. Sve sam ih driblao i s lakoćom prelazio. Zabijao sam iz nemogućih pozicija, čak u jednom trenutku igrao sam protiv svih. I bio sam siguran da to kod drugu Tita neće ostati nezamjećeno iako je on možda u tom trenutku sa svojim školskim brodom Galeb bio u Indiji ili Kini, ali bez obzira na daljinu on je to

morao vidjeti. Dragi drug Tito sve vidi i bilo je to i meni i svima jasno.

Nakon što sam ih u konačnom skor u valjda dobio 10:0, jer zbog mraka nisam brojao, smatrao sam da sam za svog ćaću učinio maksimum. Bio sam umoran i gladan, bolje rečeno izmožden. Ali, bio sam i zadovoljan, jer sam za druga Tita učinio sve što je bilo u mojoj moći, te sam se zaputio kući.

Kad tamo ista pjesma; dida se vratio, sestre i majka su sjedile kraj šporeta i naložile vatru, jer je kod nas večer, bez obzira što je ljeto, prohladna. Plele su pletenice i tiho jecale. Baka je za sebe molila krunicu.

- Jeste mu poslali? – pitao sam djeda.

- Jesmo.

- Šta je reka?

- Ne znamo je li još primijo telegram.

- Za koliko ga more primit?

- Čim ga poštar nađe.

- Šta će bit unda?

- Tribala bi ta komunjara nešto poduzet.

- Pogrdo jedna, kako moreš tako govorit o čoviku?! – uključila se moja baka.

- Nego šta je nego plisnava komunjara!

- Što ga unda moliš?

- Ne molin ga ja.

- Nego ko?

- To radin za vas. Kad san ja bijo u zatvoru ja nikog nisam molijo.

- Da nisi pogrda, ne bi ni bijo u zatvoru, bijo bi sad na nekoj funkciji pa ovog ne bi bilo.

- Niikaad! Nikad ja među te zlotvore!

I tako bi moj djeda i baka u svojem standardnom

žestokom okršaju nastavili tko zna do kad da ja nisam sjeo između njih.

Nastavilo se još malo sa obje strane, ali puno manje, i onda je konačno prestalo. Nakon toga svi smo šutili i gledali se. Meni je na um palo da upalim televiziju, jer je bilo vrijeme crtanog filma, ali to nikako nisam smio pitat majku zbog ćaće koji je zarobljen. Tako se u nas kad imamo mrtvacu ne gleda televizija. Pogotovo ako ti neko bližnji umre televizija se ne gleda četrdeset dana. Dobro, ja bi je krijomice upalijo i prije, ali se to u selu nije smilo znat. A, nisam bio siguran je li se ne smije palit televizija ako je netko u zatvoru.

- Ajmo izmolit krunicu. – rekao je djed.

- I još trideset Očenaša, trideset Zdravomarija i trideset Slavaocu. – dida je nadodao, a zna se iz kojeg razloga.

I to je automatski značilo da neće biti paljenja televizije. Ne mogu reći da mi je laknulo, ali kad bi se sjetio svoga ćaće veliki strah prošao bi kroz a me.

I molili smo. Ja sam predvodio krunicu, a koja se sastojala od trideset tri Očenaša i još nekih dijelova između. Nisam se žurio. Na koncu, nisam se imao kud žuriti. Znao sam da je duga noć pred nama. Nakon toga su sestre molile rečene Očenaše, Zdravomarije i Slavaocu, a ja sam u jednom trenutku zaspao, jer me ona moja briljantna igra bila skroz izmorila.

Kad me mater probudila prvo što sam vidio bile su moje avionske kopačke na mojim nogama sad već zelene od zelene trave zavičaja mog. Skinuo sam ih, pa ih dobro izribao, i njih i loptu koja je isto tako bila zelena, potom ih stavio na balkon sušiti, oprao ruke i sjeo za večeru večerati. Zapravo smo nastavili onaj naš ručak kojeg su nam brkati milicajci prikinuli. Sjetio sam se ćaće kako

nije ništa pojeo i pitao sam majku; je li sad gladan?

- Ne znan, valjda su mu dali štogod pojist.

Onda sam i ja prestao jesti iz solidarnosti s mojim ćaćom.

- Tako mu nećeš pomoći. – rekao je moj dobri stari pametni dida.

- Sinko moj, dobro se ti najidi, jedino tako moremo komuniste skinit.

Nakon malo razmišljanja shvatio sam da je dida u pravu i da moram biti snažan za predstojeće izazove na društvenom i političkom planu, a u svijetlu rečenog poduhvata mene i mojega djeda.

Svi smo u tišini i po Duhu svetomu lijepo večerali. Normalno da nam je naš ćaća stalno bio u mislima i mislim da smo mu i tako davali snagu. Znao je on da svi mi mislimo na njega i ako bi ga koji milicajac mlatio sigurno mu je bilo lakše. Naš pratar nas je isto tako učio da ako svoje molitve usmjeriš npr. svetom Petru ili svetom Ivanu, zaštitniku naše crkve, ili ako mu se preporučiš, kako se u nas kaže, onda će svetac sa svojim moćima naći načina da dotičnom pomogne.

Mi smo se tu večer svima preporučili, kojeg god smo sveca znali smo zazvali u pomoć i još smo sve naše misli uperili prema našem ćaći. Nadao sam se samo da je to dovoljno.

Poslije smo sestre i ja oprale suđa, jer nismo mogli majci to ostavit, jer kad se sve zbroji i oduzme njoj je bilo najteže.

Bližila se već deseta ura i vrijeme je bilo za počić na počinak. Inače sam ja znao malo duže ostat ako sam gledao neki kaubojski film, a kojih je bilo najviše na našoj televiziji. Kaubojskih filmova je bilo najviše jer

je drug Tito volio kaubojske filmove, te smo i svi mi u našoj državi voljeli kubojske filmove.

Sestre i ja smo klekli ispod Gospine slike u sobi i molili Anđele čuvaru mili.

Glasno i zborna smo je ponovili nekoliko puta. Ta nam je molitva uvijek davala snagu i s njom smo se osjećali puno sigurnije. Pogotovo sada u ovim okolnostima.

Nakon toga su one legle u svoje krevete, a ja sam otišao kod djeda u sobu. Rekoh već da su djed i baba odvojeno spavali, ona ljeti čak na sjeniku, pa sam ja koristio priliku da mi djeda ispriča dobre ratne priče.

- Dide, kako je bilo na Brgatu?

- Englezi su nas tukli s mora, a partizani s kopna. A, pošto je Brgat iznad Dubrovnika, tako smo imali dominantnu poziciju i nisu nam mogli ništa.

- Koje si oružje ima?

- Šarca.

- Je li bijo dobar?

- Dašta je!

- Jesi ubio ijednog partizana s njim?

- Ha, sveca mu, ne znan, pucao sam, nije da sam svaki put promašiva. Bilo je jaukanja.

- Bi li mi moga reć koliko si ih okoprilike pobijo?

- Jedno desetak, sveca mi!

- Je li ti se šarac prigrjava?

- Nije na Brgatu. Jednom na Kozari mi se prigrjava. Toliko sam puca da su me čahure pokrile.

- Ko ti je drža šanžer?

- Ibro iz Bosne.

- I šta je Ibro reka ?

- Ibro kaže, ako ja poginem, neka sam pogino za

nezavisnu Hrvatsku, ali oćeš li mi se o djeci brinit? Oću, sveca mi!, ja mu reko.

- Je li pogino?

- Nije. Oba smo se živi i zdravi vratili. Otporan na metke sam bio.

- U, je ti bilo lipo dide.

- Je, sveca mi.

- Da je meni sad tako pucat.

- Pucat ćeš sinko, samo se ti strpi. Opet će se zapucat, sveca mi!

- A, šta misliš oće li našeg ćaću pustit?

- Dašta će! Inače će imat veliki problema sa menom.

I te djedove riječi me umiriše. I onda se nešto meko poput jagodica moga ćaće spusti na moje kapke, te ih lagano zatvori i ja utonih u san. A, kad tamo onim mojim avionskim kopačkama narastoše krila. I ja na njima letim preko cijelog sela i gledam sve ljude dolje u selu kako sjede ispred kuća, kako voze traktore i kako rade tamo u polju. Onda svrnem tamo preko Petrovića, pa i u njih vidim svi isto tako nešto raduškaju po polju i okolo kuća. Vidim tamo i Petrovčane Ripana i Džudžana kako nabijaju loptu na Mermerovića guvnu, ali pošto oni nisu na mojoj nogometaskoj razini, ja svoj let nastavljam dalje, tamo priko Poklečana gdje nam je škola, pa dolje u Sutinju gdje je jedna mala koja mi se sviđa, pa onda preko Dupovaca, a koji su dobri nogometasi, pa preko Mukinja okle je moja majka, pa na Tokiće i Pavkoviće natrag u moje selo. I taman da ću se spustit na našu ulicu, odozgo iz pravca Barbušića kuće ide drug Tito u vojničkom šinjelu i s rukama na leđima prema meni. Ja se naglo prizemljih i krenem radosno prema njemu. Stojim ja tako jedno pet metara ipred njega dok moje

avionske kopačke lagano klepeću krilima.

- Zdravo pioniru!

- Zdravo družo Tito!

- Kako učiš pioniru?

- Sve petice imam družo Tito!

- Bravo pioniru! Kad su takvi naši pioniri za budućnost ne treba da se brinemo. Nego, reci mi pioniru ima li narodnih neprijatelja u tvom selu?

- Koliko ja znam nema, družo Tito.

- Pioniru, je li ti to mene lažeš?

- Ne lažem, družo Tito.

- A, šta je pioniru sa tvojim ćaćom? Zar on nije narodni neprijatelj?

- Moj ćaća je prijatelj svima u selu, družo Tito.

- A, zašto je priveden pred narodni sud?

- Ne znam družo Tito.

- Sad ću ti reć, pioniru; priveden je jer je širio neprijateljsku propagandu!

- Neprijateljsku propagandu?! Šta vam je to družo Tito?

- Napravio je praturu stol i stolice i na njima urezao grb.

- Kakav grb družo Tito?

- Ustaški.

- Moj ćaća nikad to ne bi napravio družo Tito. On je bio u Čačku i vojsci i bijo je desetar.

- A, je li? Nisam znao.

- Jeste, družo Tito.

- Onda bi mogli razmotriti neke blaže sankcije protiv druga.

- Molim vas, družo Tito.

- Vidjet ćemo pioniru. Dotad, ti dobro uči i nemoj se izmoriti u tim avionskim kopačkama.

I taman kad htjedoh poletjet u zagrljaj našem dragom drugu Titu on najedanput nestade, a ja prođoh rukama kroz neku zlatnu prašinu i povikah:

- Vрати se družе Tito!

Otvorih oči i ugledah mojega djeda kako spava na leđima i hrče. Htio sam ga probudit i ispričat mu sve šta me je drug Tito pitao i šta je rekao. I objasniti momemu djedu da drug Tito nije tako loš kao što on to misli, ali nisam imao srca buditi svojega djeda, nego sam se otišao popišati.

Kad sam se ujutro probudio situacija je i dalje bila ista; svi su obješeno sjedili u kući. Još je tu bila i Dragica Barbušića koja pričala kako su ona i Slavko htjeli Ivana dati u miliciju, jer po Dragičinom 'ako ti dite neće učiti daj ga u miliciju', i kako je na FAP-u minja brzine na guvnu, jer šta će ji u vožnji minjat, a tu pričuh sam čuo petsto puta, pa sam izašao ispred kuće. Baka mi je donijela drobe u bijeloj zdjelici na točkice. A, pošto nisam bio zabrinut ko sinoć ona me ispitivački gledala kao da je naslućivala nešto.

- Šta ti je? – upita me.

- Ništa.

- Je nešto.

- Ma ništa kažen ti.

- Je nešto, vidin ja po tebi.

Drago mi je da je vidjela, ali bio sam toliko pametan da joj ne govorim ništa dok se stvar ne odradi. Nisam trčao pred rudo kao što bi se to u nas reklo. Već sam ja imao soli u glavi.

Uglavnom, smazao sam drobu u rekordnom roku, obuo avionske kopačke, uzeo fudbal i počeo nabijati dolje na zid od pojate odmah do ceste. Tako mi ništa nije moglo promać.

Traktori su puni sjena cijeli dan prolazili ili su išli kositi sa sjajnim novim kosilicama. Bilo mi je žao što naše polje stoji tako prezrelo, ali nismo mogli ništa raditi dok se situacija ne riješi. Zvali su me Žigo, Crvo i Djetlić na male golove, ali ja sam morao dežurati, jer sam znao da drug Tito voli da se bude spreman. To ja njima nisam mogao objasniti i iz razloga što su oni imali trice i dvice i nisu bili netko kome bi se povjerile tako važne tajne.

Prolazili su i neki stojadini s nepoznatim ljudima u njima, a za koje je moj djed za ručkom rekao:

- Eno udbaša, vozikaju se. Uf, da mi je moj šarac!

I tako su prolazili dani; ja sam nabijao loptu na zid, traktori i stojadini su prolazili, drug Tito više nije dolazio u moj san, nitko nam ništa nije govorio i ja sam izgubio svaku nadu. Čak više nisam ni obuvao moje avionske kopačke, jer su me podsjećale na sve ružno što se dogodilo mome ćaci i nama. Rodbina od moje majke je došla i svo nam polje pokosila i pokupila i bližio se kraj mjeseca kada se vraćalo nazad u Njemačku.

I kad su već svi gastarbajteri otišli, i kad sam već pomalo mislio na školu, jednu večer taman oko krunice koja, usput rečeno, ništa nije pomagala, bani moj ćaca!

Mršav, crn, očerupan ko naš pivac kad se vrati izšćete, ali moj ćaca!

Sestre i ja suknišmo njemu u zagrljaj.

- Šta je bilo, ćaca?

- Drug Tito poslao depešu da me se oslobodi i da mi se vrati pasoš.

A, meni srce naraste veliko ko naše selo sa svim zaseocima.

NE SEKIRAJ SE, PAJDO

Kad je Zlato ugleda!

Ona je u onoj gužvi stajala s iste strane ceste š ćaćon. Meščini još s Mićon, Nadon, Ivanon i još one dvi njezine mlađe sestre. Zlato je to odma u hipu izračuna. Znan, jer je on unas bijo najbolji trgovac na Pazaru. On ti je zna, bogami, kad dotraš govedo odma u kilo procinit koliko je, a o godišću da i ne govorin

- Ajde, iđi! – viknu mu Prociđeni.

Zlato je osta na mistu ukopan i nije se moga pomaknit. Ko da ga je Srbin nacilja sa zoljon, pa mu šalje Mladićeve pozdrave tamo oko Knina. Eto kako je izgleda. Posrano.

- Ajde iđi, jeba ga Is's! – zovnu ga Banana.

A, tako nekako je procinio i Milenu. Mladu junicu satkanu od vatre i vitra. I pogledom koji te moga prisić popola. Dobro ne mene jer ja san ioanko prisićen, ali Zlata je, krvi mi Is'sove!, rasiklo popola. Ko kad ujutra za studeni rasićeš suvu trisku za odložit vatru. Pržio se Zlato na toj rasplamsalaj Mileninog vatri ko stari poskok na suncu.

- A, krmka čovika! Zovne nas na ribu, pa se nećka! – Zuba mu ga nako istobogdazajedno smisti.

Večer prije toga izašli su na naš brig i zapalili ivanjdanske svitnjake. Cila je Krajina gorila u svitnjacima. E, kaki je to prizor bio. Nu der vamo jedan, nu der tamo slideći, pa tamo s desna oko Prološca ji pet-šest, u Runovićin i Zmijavcin ji najviše, jer su to i najveća sela, pa okolo Grubina i Kamenmosta, pa gori iznad Grada. Posvud. Cila Krajina omeđena svitnjacima

poput najlipšeg vinca na mladinoj kosi. Oni su gorili, ko i naše duše što su š njima gorile i pržile se k'o u paklu.

A, ko ji je pozva na tu ribu? Na tu našu pastrmku, zlasticu kako smo jon tepali. Pozva ji je Zlato, ko bog, sigurno je bijo nešto upazarijo, ali in nije tijo kazat. Ostavio je to za posle. Nek se misle.

- Ajde, idi đava te izija, riba nan se oladi! – njihovom nestrpljenju nije bilo kraja. Ko kudaće ribu neko odnet i kuda im je to najprišnije što će učinit, toji stari momci ko škorcani lonci, kako jin je jedan zapiva.

Ni na drugoj strani nije bilo ništa lakše. Naprotiv. Milena je stajala ko na buri koja ju je lamatala amo tamo. Ni ona nije mogla odlipit oči od Zlata, od te neugledne prilike za koju nije znala jeli je voli ili je mrzi ili je ravnodušna. Sve u vezi njega bilo joj je isprimišano ko mlado maslo ostavljeno da cvrči na tavi.

Eto, tako su joj se osićaji mišali ili bolje rečeno pržili se na ovom našen ivanjdanskon suncu. Na ovoj našoj lipanjskoj vatri, na danu laganon ko perce, što ga je vitar nosio na svojim rukama i zavlačio joj ga među noge. Njene vatre su čas tinjale, čas buktile i tamo je bio još jedan prasak koji kao da joj je navistio sve ovo. Ivandanjski prasak koji je poletijo s noćšnjeg svitnjaka oštar ko nožica i lud ka strila. I probijio jon srce.

- Idi ili ćemo je lovit dinamiton! – moglo je se još u toj lipljivoj vrilini i veseloj buci od njegovih pajdaša čut. A, kako bi i smislili bolju duhovitost u ove pozne momačke dane, pa da ga odlipe od jedne take nezamislive prilike ko što je ovi mali iznenadni proplamsaj sunca na voj cičoj staromomačkoj zimi. Zato je zna Zlato da ovi pazar nikako nesmi izgubit, pa nek ga oni dozivlju doboga. Svi ovi minuli Ivanjdani ko da su mu govorili; sad ili nikad!

A, vitar, taj naš divlji vitar što ispire možđane i goni bolešćinu kao da mu je navistio da se i tim danima bliži kraj i ko da je gori u Gradini di se i zameće odlučio svon svoj on snagon Zlatu danas priteći u pomoć. Odlučio je ovi naš dobri stari vitar danas bit na Zlatovoj strani.

I ščepa je vitar Milenu i jednostavno je gurno je tamo prema njemu. A, možda ju je i promet donija ili još neka druga nevidljiva sila, kojoj niko nije zna izvorišta i za koju se evo svi upiru da je razriše i objasne, od pratara do pisnika. Neka, bolan, vitrovita sila koja se, reko ti ja, spustila ozgar s Kutlešine strane i grunila je i u trenutku se našla u njegovim rukama.

Zlato joj je priklonio glavu na rame, jer ju je 'iša rušit emocijon' kako se on to voli pofalit, kad ono u gluvo doba noći, po zimi, na sijelu, spomene svoje ljubavne domašaje, a koji su svi odred bili kraćeg dometa nego kad opališ tandžarom. Ali, kako je ženama dovoljan i najmanji oslonac, pa bilo to i Zlatovo rame, Milena se raspekmezila ko kišna glista.

Onda je on ko na nekon staron filmu okreni isprid sebe, držeći je rukama ko kad nekome nešto objašnjavaš i reče:

- Ako ti nemoreš živit više brez mene, nemoreš, znan da ti nije lako. Ali, ti moraš slušat svoje roditelje. Oni su ti najprišnjiji u životu, a posle ćemo ostalo. Posle mi moremo doć na red, znaš...

Mogu mislit kako je ta budalašćina zazvučala u njezinoj glavi. Pa da joj je ponudio neko rišenje, nešto opipljivo, za šta bi se mogla uvatit, a ne slušat roditelje!

Možda je i on bio svjestan te svoje gluposti i razabirao po možđanim šta bi jon novoga moga ponudit, ali priviše je to bilo za njegove kapacitete, koji su, reko, samo na

Pazaru dolazili do izražaja. Krajičkom oka primjetio je kako se Nada, ta njeznina sestra, ta nesrtnica, šalja prema njima s onim svojim sumornim i ozbiljnim izrazom lica i zna je da se ni ovaj put ničemu dobromu ne more nadat.

- Volin te! – rekla je Milena i jedna joj se suza skupila ispod oka, jedan mali potočić jon je kreno i počeo teći. Zlatu su se grudi stegle, srce mu je počelo kurvanjski udarat da ga je osjetio u damarima, i procinio je da mu još samo malo vrimena priostaje, te mislio jon ovo napokon reći:

- Nema druge nego biž' skupa sa menom!

Ali, ni to nije uspio. Nije uspio kao ni mnogo puta do tad u sličnim situacijama kada je svemu pokušava dat neki smisao i neki oblik. Nije uspio, jer reko, osta je paraliziran, što je i bila njegova najveća boljka.

- Ostavi se nje, pogrdo jedna! – sikćala je ozdal Nada.

- Odmakni se doli! Odmakni se doli od nas, đavle jedan pakleni! – Zlato je čvrsto Milenu, svoju ljubimicu stiska u rukama. Reko, ko u 'Zamejo ji vitar'.

- Poogrdo jedna, nisi ti dostojan nje! Di će vaka cura za taku sukerinu! Di ti je kuća? Di ti je stanje i imanje? Di ti je išta? Ona je od pravoga roda, a od kojega si ti?! – i Nada stane vuć Milenu za ruku. Za jednu je vuće ona, a za drugu Zlato, ko da se natežu konopa.

- Sama će ona odlučit su kin će! – Zlato se borio ne samo rukama nego i tin svojih slabašnin ričima kojih nije moga ni crvu zapovidit i koje nisu nimalo pomagale. Ali, mora mu se priznat, barem je pokuša učinit nešto po tom pitanju, spustiti balun na zemlju, jer vidija je da je đava odnijo šalu, pa se o svemu s njezinima dogovoriti. Ali, kako kad evo ne daju mu ni da se izjasni. Sve se ko od oni najtvrđi kamen žvorac odbijalo o nji.

- Policija! Policija! – čulo se kako ozdal zagrmi Ivana, ta druga sesturina koja je isto tako rigala vatru i pržila živa bića okolo sebe.

Zlatu je to bijo znak da je đava odnijo šalu. Instiktivno se okrenu nekoliko puta tamo i vamo i taman kad je promislio da bi mogli šmugnit, konačno se rišit svijuu i htio to napokon učinit, pa da završi cilu ovu štoriju, pa će posle vidit šta će i kako će, kad ukazaše se policajci doli kraj Kuruzišta. Znači, nikud se nije moglo, jer su s ove strane bile stine.

- Kravo jedna! – siknu Zlato prema Nadi, ne vidiviši izlaza, te još jače potežući Milenu koja je pomodрила.

U tom se trenutku Milena, kao da je neka nevidljiva sila povuče, istrže, odmaknu se od njeg unazad, stade iza Nade koja se samo zadovoljno smijuljila.

- Eto ti sad! – i pokaza mu Nadurina od šake do lakta. Pokaza mu kurac, eto šta mu pokaza, ono pravo po naški, ako oće neko da mu poblize objasnin.

- Prčin ti Is'sa, šta li mi učini?!... Kravo jedna! Kravetino! E, samo vliko!... E, samo vliko mi je tribalo da jednon za svagda završin s vama. – I pokaza Nadi koliko je to, a to je bilo onoliko koliko pod nokat stane, eto koliko je Zlatu tribalo vrimenta da Mileni kaže šta smijera i kako će. Kakvu strategiju za ubuduće da razvijuu. Kako da njezine, a i svoje uvjere u svoje čestite namjere i na koncu jon pridloži da se uzmu. Ali, bilo je tu priviše prepreka i priviše malo vrimenta da bi se stvari mogle olako svladat, olako prič priko nji.

- Kravetino jedna! – ponavlja je Zlato (ne mogavši bit precizniji u opisu i osjećajima onoga što ga je snašlo).

A, kad su ova trojica vidili kako su policajci krenuli prema njemu, tako i oni odvažno krenu natrag pomoć

svom drugu u nevolji. I to baš za ručka dok je mirisala svježa pečena pastrmka i dok se lipanj u lito priliva.

Bronzin je priša Zlatu i zatražio ga dokumente tako bešćutno i ladno ko da ga ne zna, ko da ga prija nikad u životu nije srija, ko da nije iša š njim u školu, ko da, uostalon, nije devrio š njim. Ne triba ni reći kako je to Zlata raspizdilo.

- Jebo ti Is's mater kako ne moreš prokužit neke stvari?!

- Gospodine, ometate osobu na službenoj dužnosti.

- Ma šta se praviš, plisko jedan pliskavi, kuda me ne poznaš?! Kakva osobna, kakva službena dužnost?!... Nestani na sekund, prčin ti Is'sa!, da ja s ovin ovde svršin. Pa ću ti pokazat i osobnu i vozačku. Ako o'sh i domovnicu ću ti pokazat! Nestani samo na sekund, unda ćemo ti i ja za sva vrimena svršit. Da ti prčin Is'sa!

Ništa takoga nije pomoglo; Bronzin je bio uporan.

Imali su oni i Zlato puno toga od prija. Puno neraščišćeni računa. Volio je Zlato devrit sa svačim. E, unda ako tako voliš, pajdo, tribaš i policajcin dat štogod da te puste na miru. A, zna se kakvi su u nas policajci. Šta'sh govorit?! Još ako se uzme u obzir da je granica blizu, bilo je tu svega čega si se moga dovatit, a naš se svit, fala Bogu, dovaća svačega. E, pa kad je tako, pajdo moj, unda si se mora malo bolje pripremit. A, Zlato, kako se ispostavlja, meščini da nije dava. E! A, ko je to moga Zlatu objasnit? Pripreme mu nikad nisu bila jača strana. Zlato je sprema pare sa strane i mislio tako sam sagradit avliju. A, vi ostali slikajte se. E, ne ide to tako, Zlato moj. Ja da san zna ja bi ti priteka u pomoć, ja bi ti objasnija, na neke stvari ukaza, jer znan ja nji, proša san ja sito i rašeto, ali

nisan zna. Ali, sad je bilo kasno moj Zlato. Posle jebanja nema kajanja!

A, more bit da je toji policajac i Milenu ima na piku. Ha! Cura mlada, ko jabuka, ko je nebi zaugriza. A, i zguza, ako baš očeš. Bilo je tu, meščini, između njega i tojeg policajaca neko dobro nerazmršeno klupko.

Povuče ga Bronzin za rukav ko laštrik da povlači. I Zlatu se to učini priviše, jer ispadalo je u najmanju ruku ko da je siluje.

- O, jeben ti krv Is'ovu, kako ne kužiš neke stvari?!... Nestani sekund, jebemu Is'sa da ovo završin. – molio je policajca.

- Gospodine, postupam po dojavu.

- Ma kakva, bolan dojava?!... Nestani sekund, pa unda me povlači. Nestani na sekund da jon nešto objasnin, pa ćemo unda sve ti i ja raščistit...

U to ga zgrabiše i ona priostala dvojica i oboriše na zemlju. Ko po nesrći, taj dan bilo je puka na pretek, jer napose za Ivanjdana u nas, dođu iz svih krajeva; iz cetinske Krajine, iz Ercegovine, Splićani, Zagrepčani, kako smo ji zvali, ljude koji se odselili tamo, za zaradom, za poslom, jer ga je vamo u nas uvijek slabo bilo. Ali, oni nikada nisu prikidali kontakt, ter su uvijek dolazili vamo čin bi se ukazala prilika; za kakav blagdan, školski praznik, godišnji odmor. Ko danas. Evo nji! U naš stari kraj. Da se običaji ne zagube. Oni boljestojeći stare kuće su popravili ili su nove sagradili, neka su prazne, oni su ji uredili, da se ne izgubi sićanje da je ta i ta familija bila tu. Pa nije ni bitno što dođu jednon godišnje u nju. Neka je na ponos i diku, ako neko svrati. A, i nikad se ne zna šta će ti zaškripit u bilon svitu, pa da se unda imaš

di vratit. Pametan je naš čovik. Promućuran. Vidi on na daleko.

Ne triba ni reć da je sve stalo i da smo svi stali gledat šta se događa A, bogami događalo se to da će svit podobro imat matrijala za pričat. Imaće se svit podobro na čemu ove zime grijat.

Iškočiše toji policajci ko pravi komandosi, odma osiguravajući inkriminirano područje (znan kako to ide, jer i i mi smo imali policijsku obuku), otvoriše se vrata i ubaciše Zlata ko vriću pržine unutra.

Kako je u ton trenutku izgleda, bolje da ni nekažen. Izgleda ko da mu je neko na Pazaru uvalijo staro goveče pod tele, a još ga pritom to tele repom zagovnavilo po faci. Eto tako je ponajbliže izgleda, a ispod te balege i baleka po licu ne da se pajdo bijo pripa. Bijo se oladijo. Još usput ih je nekoliko po rebrin dobijo, pogotovu od Bronzina, tojeg policajca, kojemu je osta dužan. A, Bronzin ga je klepa i odzvanjalo je u njemu ko što u bronzinu odzvanja, u tom loncu koji je bijo baš u obliku njegove glave i po kojoj su ga i svi znali. A, kako će, Isukrsta ti, vako lipa cura za nekog ko ima glavu ko bronzin?! Još brez imanja, brez ičega. Š policijskom plaćom. Cccc...

I ubaciše Zlata u crnu maricu, samim time guja izađe iz nidara, propara nešto po nebesin, nečiji ćuko zalaja, neki momci napraviše škripu s autin, Gospa se ukaza tamo na stinan, a narod se započe krstit.

Svi su još tako po Duvu svetomu stali nekoliko trenutaka, dok se toji policajci ne ukraše, ovi temeljni ne zaustaviše promet, ter se vozilo okrenu i ode.

- O, ranca ti Is'sa, šta bi ovo?! - veli Banana.

- A, je mu ga ova rospija smisti, nebesa ti! – veli Zuba.

- Pa se ti ženi! – veli Prociđeni.

Oni posle sađošē doli za oni krajnji stol kod Čēze, bezvoljno žvaćući ribu ko da je galebina, a vamo gori, za gornjin stolon ispalo je tako da se Čēza i ja dobro zapišmo š nekin Sinjanima koji su samenom gulili u Zdrugu, a koji me redovito obađu još od one akcije kad je Miro Barešić pogino, a ja izgubijo noge. Tako najranije pivce dočekasmo, privrćući sve naopako i nauposum o današnjem događaju.

- E, jebo san ti mater! – gurni ga Bronzin nogon u ćeliju.

- De, bolan, odveži me. – Zlato ga zamoli ko što nikog molio nije.

- Odveži se sam!

I zamanjdalji Bronzin vratin da se zamal ne raspadoše. Osta Zlato u ćeliji sam ko ćuk. Malopre je još bijo čovik, a sad postade ništa, skupa s ovin policiskin jadon okolo. Šta in je sve zatin sapsova, katolici smo, bolje da priskočim. Je li oka sklopijo, je li večera, je li duvan zamota, moga je pomislit samo neko ko pojma nema kako to iđe.

Sutradan kad je došla smjena, odvezali su ga, dali mu neke spirine za izist, ha!, sigurno nije bila pastrmka i rekli mu da još pričekā jer je dernek spojen s vikendon i da će tek u ponediljak doć sudac. Šta jin je sve opet nakon tog sapsova, katolici smo, reko, bolje da ni ne pričā.

Kad se malo smirijo, a to je bilo debelo popodne upita da mu dadnu mobitel. Ni čut nije tijo stražar. Zlato se dositi jadu.

- Aje daj mi mobitel da ću ti dvajest eura.
- Cccc... – odmahivala je pogrda glavon.
- Ajde daću ti trijes.
- Ccccc...
- Četeres!
- Ccccc...
- Evo, pobro pedeset! Daj ruku, ako si čovik.
- Ccccc...
- O, jebo te Is's!

Nikako ovi pazar Zlatu nije iša od ruke. Dugo je razmišlja.

- Evo sedandeset!
- Cccc...
- O, ne mogu virovat.

Posle dobre sekirancije, Zlato viknu nešto što u svoj svojoj trgovačkoj karijeri nikad nebi napravijo;

- Evo sto! I ne dan više.
- More! – skoči se stražar. Ode tamo i donese mobitel.
- Ali samo jedan poziv.
- Jedan poziv za sto eura!
- Oš ili neš?

Ne triba ni reć da se Zlato primišlja. Ali, kratko.

- Oću. – potužno unda veli.

Taman kad je počejo tipkat, stade; koga će nazvat?! To mu je sad bijo problem. Ako nazove Bananu, šta mu ima reć?! Ako zove Zubu šta će njemu reć?! Ako zove Procidenog šta će njemu reć?! I čije je sve pozive vidija na mobitelu. A, šta će im, bogareti, reć? Da ga dođu iščupat? A, kako? Da ga otmu ko u 'Obračunu kod OK

korala'? Taman posla, di je njima kuraža za tako nešto. A, da ji pita za Milenu? To ga opet prisiče. Šta li je sad š njom?

- A, rana ti Is'sovi, jadan ti san, šta ću sad?!

- Dobro se smisli; jedan poziv! – veli mu ona sukerina stražar.

Cilja ga je Zlato pogledon ko što se cilja divlji krmak.

A, da zovne Milenu?! Srce mu trkomice sleti u pete.

Okreni Zlato broj. Zazvoni. Zvoni li ga zvoni. I odzvoni.

- Pretplatnik je isključio mobilni telefon. – eto kakav je šturi odgovor od Milene opet dobijo.

Sva snaga Zlatu izađe kroz one rešetke.

- Daj vamo mobitel. – viknu mu tokmak.

- Ne konta se ovi poziv.

- Zvonilo je!

- Bolan, ne konta se. Nisan ni skin priča.

Vlast ga najpre ošto pogleda. Unda se neočekivano malo smekša.

- Ajde, dobro. Ali, sad čin zazvoni, gotovo. Taknuto, maknuto.

O, jebo ti sebi mater!, Zlato u sebi reče i nastavi promišljat koga da zovne. Čak se ponada ne bi li Milena njega nazvala, jer jon je osta broj, ali c, ni avaza od nje.

Zlatu se ponediljak učini dalje nego Božić.

- Ajde zovi, vrime isteklo.

- Odjebi. – veli mu Zlato odajući amo-tamo po ćeliji.

- Sigurno je preplatnik nedostupan! Ha, ha... – rugala mu se ta nula od čovika, nožen otvarajući neku smrdljivu konzervu zaostalu još dok su Andrijicu Šimića oko Runovića lovili, i braća ga za one volove izdali, te se još oblizujući jezičnom ko da i tako oće reć Zlatu koliko

mu je drago. A, razumijo je Zlato dobro taj jezik brez da mu ga privodiš, ali ništa nije moga ko ni vrabac kad ga uloviš.

Na koncu je zovno rođijaka Stoju. A, razgovor je koji su ti kerovi prislušivali gori na katu je vako iša:

- Di si Stoja šta ima?
- Evo me rođijače. Šta ima kod tebe?
- Šta će bit. U zatvoru sam.
- U zatvoru?!
- U zatvoru, rana mi Is'sovi.
- Auu. Pa kako bolan? Šta bi?
- A, šta bi? Ne daju mi k Mileni.
- Bogati?!
- Taman san je iša rušit emocijon.
- Jesi je srušija?
- Jašta san, znaš mene... Suza suzu goni, rana mi Is'sovi, teku ko proliv!
- I šta bi?
- Nada zovni policiju, spratiše me u maricu i pravac u stanicu!
- Pa šta su ti rekli tamo u postaji?
- Ma šta će mi reć, Is'sa ti?!... Samo što nije ko leptir skočila na me, ali ona krava se umiša, jebojojbogmajku.
- Ccc...
- Sekund da je ona stala, sve bi bilo gotovo. Gospina mi zuba, nije mi tribalo još dvi sekunde.
- I šta bi kasnije?
- U stanicu me otralo, eto šta ti je bilo... Ali, sam ipak san nešto napravio.
- Šta si napravio?
- Proplakala je!
- Proplakala?!

- Nije ni to malo.
- Nije. Jesi reka svojin?
- Mater mi kaže ako ona u kuću, da će ona iskuće!
- Ma bogati?!
- Napravili su mi katastrofu za nju... Ukazala mi se prilika i tribalo mi minut da to rišin, samo da mi je ima neko blokirat. Samo sekund mi je triba, jeben ti Is'sa!
- Kako se to tako potrevi!
- Eto! I oni me policajac uvati i gotovo , šta ću...
- Koji?
- Bronzin.
- On?! Auu... Di si baš na njegov naletio?
- Pratio me u stopu.
- Pa šta ona nakon toga? Plače, biće?
- U krivljavinu, bolan. Počela se krivit, Imocka Krajina odjekiva.
- Baš katastrofa!
- Katastrofa!... Sad me more, bolan zatvorit, more svašta!
- Pa nisi je silova!
- Nisan. Dobro je to sve samo da ta krava nije bila tu.
- Aha...
- Oni njoj ne da ju k meni, to je očito bilo, sad se pokazalo u čemu je stvar.
- Ali ona je opet došla!
- Ona je došla uplakana. Ja san odlučio nemore se tako više... Aje ti reci.
- A, šta ću ti kazat?
- Ne mogu je više jadnu gledat, ja san bio odlučio; ota bi je u stan i reka svojin da ću je oženit, pa kud puklo da puklo... Evo držin onu košulju bok te jeba, gledan u nju, a kako je mokra, kako me je po njon prolila suzama.

- Šta ćeš sad?
 - Ćaća kaže ako ona u našu kuću da mi ništa ostavit neće.
 - Pajdo, sastavilo te sa svi strana.
 - ... Sve pare na banki, sve eure da će to dat sestri, a da meni neće ostavit ništa.
 - Jeben ti srce Is'ovo!
 - Ali, šuti, ne smi se za ovo znat.
 - Ako ona to želi ništa tu njoj roditelji ne mogu.
- Demokracija je ovo, pajdo.
- Ma, di si ti to vidijo?
 - Iša neki dan u Split mlatit pedere.
 - ... Kaže ćaća ako ona u kuću, ja iskuće.
 - Ne sekiraj se pajdo.
 - A, je ovo nešto strašno, u pičku materinu... Nikom u Krajini nije desilo nešto 'vako.
 - Kako nije bolan?! I mene je isto to gonjalo pajdo.
 - Nisi je moga zaustavit, ko slipa ide k meni...
 - Ma nije to još ništa gotovo.
 - Misliš?
 - Ne sekiraj se pajdo. Iman ja rišenje.

Kad je Bronzin pročitao izvješće, sudac se nadušijao smijati.

- Znači, vi tvrdite da je on nju namjeravao oteti.
- Da, gospodine suče. – bijo je neuvijen Bronzin. – On nju konstantno uznemirava.
- Na koji način je uznemirava?

- Evo naše službe su otkrile njegove pozive upućene na taj broj. - Bronzin mu pruži papir.

Sudac nako priko oka izdaleka pogleda i u njeg i u papir, da se razumimo. Starji čovik ti naš sudac, a ljudina samo taka, zna on odma te policiske smicalice. Ko kad je ovde ima četeres godina, proša je i žandara i filanca i milicajca, zna ji u dušu. Kamoli neće ovog današnjeg redarstvenika.

- Ali, to je samo jedan poziv... I na koji dotična nije odgovorila.

- Gospodine suče, radilo se o pozivu neposredno nakon izvršenja kaznenog djela, što znači da je se imalo namjeru produženja tog kaznenog djela.

- Ne znam, upitat ćemo optuženog. Optuženi ustanite. Koja je svrha ovoga vašega poziva?

- Svrha je bila... – Zlato je bio u nedoumici ko u ‘Orkanskin visovin’.

- Svrha je bila uznemiravanje dotične! - Bronzin siknu i graknu.

- Ne pitam vas, pitam optuženog! Dakle, koja je bila svrha, razlog, namjera ovoga vašega poziva?

- Tijo san jon se javit da vidin kako je...

- Koliko znam ona s vama ne želi komunicirat. Znači vaše namjere su bile uznemiravanje.

- Htio sam joj reći da je volim!

- Eto vidite gospodine suče! Radilo se o kaznenom djelu uznemiravanja. – Bronzin jedva dočeka da se tako nešto Zlatu otme.

Još je neke rasprave tu bilo, nije vridna spomena, plus je sudac ima prišnji posala, jer su mu minjali krov na kući, te reče;

- Kazna je petsto kuna i zabrana primicanja dotičnoj osobi mjesec dana.

Eto kakva je to ljudina bila, toji naš sudac. A, saće u pemziju. Nikad vakog suca mi nećemo imat.

Naravno da je Bronzin tijo nešto reći suprotiva toj pripoštenoj odluci, ali je sudac onim poznatim manevrom ruke prekino sve daljnje rasprave. A, čak je i Bronzin zna da se sucu, pratru i doktoru se u nas nesmiš usprotivit.

Bronzin je pogleda Zlata ko kad je bilo jasno da će mu se kad tad najebat matere.

Samo su ritki znali da je Zlato pun ko brod. Ni na kraj pameti tin budalan to nije bilo. Mislili su sukerina ko što mu je bijo i ćaća. Ko što su svi njegovi. Ta loza koja se nije s mista pomakla i to doslovno; još su jedini gori u brdu ostali, ko da cesta vamo doli kroz polje nikad nije ni prošla i ko da ljudi se nisu naselili oko nje. E, a brdo je bilo ključ Zlatovog uspjeha. Brdo i granica. Paklena kombinacija. Ko što je uvijek bila i ko što će uvijek biti pa neka je sto Evropa. Škripar jesan, bijo san i osta!, pajdo moj. Modernin ričnikon rečeno Zlato je samo iskorištava te prirodne potencijale.

Nekad, u stari vakat je na dernećima bilo normalno da se pošiba, pa i da se izdave čakije. I nijedan dernek nije moga brez tog. Došli bi momci sa razni strana samo za pošibat se. I to ono pošteno sa šakama, pa kom opanci kom obojci, što bi se reklo. Ili bi se u najgorem slučaju pošibali i stinan i to ako šakan nisu mogli razrišit ko je

jači. U produžecima. I to je bilo pošteno. Stine ili šake zavisi ko je u kojoj disciplini bijo dobar. Normalno, ovi gori s brda, Grmalji kako šmo ji još zvali, oni bili dobri u stinan. A, bogati oni su na kamenu odresli i spavali. Kamen in je bijo jastuk. Otale ona; studen jon kamen pod glavon, a vedro nebi nad glavon. I, normalno, da in je kamen bija osnovni repromaterijal. Da ne kažen kakve dobre kuće su iz kamena pravili. Eno ji po dvista godina stoje. Nikakav im potres, ni granate ne mogu ništa. Samo što ga nisu u začin ili i u puru stavljali. Dobro, šalin se malo, ali da jin je kamen bijo drag dokaz je tomu da su oni mogli piljkon pogodit vrapca. E, kako ćeš ti unda takima izać na megdan?!

Mi išpolja bili smo dobri u šakan. Nami je Mate Parlov bija uzor, ta niko se nije šaketa ko on. A, kako je on iz Ričica, normalno da smo slidili tu njegovu školu lakoće pokreta, brzih izmicanja i direkata kojim bi ti pamet raskopali. I mi Poljari bili smo u tom neprikosnoveni. Zato nas je is te njegove škole najviše i otišlo u Treću bojnu. A, svak zna šta je bila imocka Treća bojna. Naročito oni doli čede oko Stona i Dubrovnika. A, oj Srbi povedite Rusa, ustaša je iza svakog busa! Eh, kad bi jin to zapivali... Kakva je to bežanija bila.

Ali, u čakijama se s Ercegovcin nikako nismo mogli izmirit. Nije džaba u nji ona ganga; kad te moja čakija ubode, nećeš tribat ni kruva ni vode! Posebni su Ljutodočani bili čakijaši. I zbog nji je u našem kraju bilo puno partizana. Razlog tomu je bija, barem tako stari kažu, kad su vojske nalazile pa kupile ljude, pitaju u nas u koju će te vi vojsku? A, naši pitaju; u koju su vojsku Ljutodočani otišli? U ustaše!, vele. E, mi ćemo unda u partizane!, glasijo je logičan odgovor.

A, da se mi vratimo Zlatu i Mileni, naši dvoje golupčića, kojima je ko u Brezi ljubav bila zabranjena i ko da čine neki grij, a grija u nama i okolo nas je bilo koliko oš, nu! njima se to zamiralo.

Kad su mu vratili sve pokretnine i nekretine što ji je donijo sa sobom i što mu nisu poispadale pri onom hitnom transportu, Zlato je izaša iz policijske stanice ko ona braća u Blues Brothersima, slobodan ko ptica, i ko junac godišnjak odlučan da jednon za svagda razriši ovu svoju životnu nedaću. Kakvi misec dana neprimicanja, kakvi bakračići. Ode u ti misec Milena za drugog ko s maslon.

Rodijak Stoja ga je pričeka u žutoj Opel Manti, kojon je taman bijo ubacijo oni Hemi motor što drće ko da svi đavli igraju kolo u njemu, a koji mu je rodijak posla iz Amerike. Ter ga je još bijo opitura, spustio tu manitu Mantu za kojon je svaki mlatimudan u Krajini slinijo, i koju mu je tijo otet, baš ko što su se Bronzin i Zlato otimali za Milenu. Šta`š govorit, izgledala je baš ko zvir što će te sad zaskočit. Stoja je turira tu vučicu samotnicu i tako vadijo mast tin policiskin kerovin što su ji posmatrali ozgar s prozora.

Pozdravili su se ko što se rodijaci i pozdravljaju i sili u auto.

- Ajmo prvo platit zavit Gospi, pa ćemo unda na posa.
- Stoja odma odredi smjernice djelovanja.

Klekli su isprid oni stina di je Gospa evo sad već četvrti dan dolazila, plakala i preklinjala ove naše grišnike da se urazume, da jedni drugima ne skaču odma za vrat ako je kakav mrginj metar vamo ili tamo, da se braća ne svađaju okolo naslidstva, sestre da ne ne otimaju za muške, muževe i žene da se poštuju u sakramentu,

dica da rastu u miru i kršćanskom odgoju, stari da uče mlade o tradiciji i sve u svemu da se ljudi lipo gledaju, a ne ko mi sa Srbima priko nikšana. Normalno, ove bivše komunjare što su navalile u crkvu da prije toga očiste srce, a ove što pokradoše svitu sve živo neka malo dadnu i sirotinji. Za neke je posebno zajebane slučajeve Gospa bila pustila i krvave suze, a jedna što je bila došla u kolicin skočila se zdrava ko divokoza i uzverala gori uz stine Gospu poljubit, ali Gospa jon se izmakla i ona je oplela doli koliko je duga i široka i ponovo u kolicin završila. Biće da je nešto krivo izmolila. Sve u svemu svita je bilo ko da je još uvijek Ivanjdan i nisi moga doć na red da ti Gospa udjeli novu snagu i razum za buduće djelovanje.

Dobro, mora se reć da nisu svi uspili vidit Gospu, nego samo ritki, ali tako je uvijek bilo; samo dvoje-troje mogu je vidit, a ostali moraju virovat. I tako se ispitava snaga njijove vire. Ne treba ni reć da su ovi što prodaju galantariju odma napravili male Gospe taman da ti u šaku more stat, tako da ti se vira pojača i da svak ima spomen od ovog za naš kraj iskupljujućeg događaja.

- Gospe moja daj nam snage da istrajemo usvom naumu i da se iščupamo iz ovog uz što manje grija. Da priuzmemo Milenu uz što manje muka, što zdraviju i čiliju, jer moraće dicu rađat i uz što manje žrtava. Bronzina tu ne računamo i da ćaća Zlatu ostavi eure i da se granica između nas i Ercegovine nikad ne ukine. Istobogdazajedno te molimo da nikad ne ulidemo u Evropsku uniju, jer tamo je sami pederluk. Eto, to su, Gospe moja, u kratkin crtama želje moje. – pridvodio je, kako i sam veli, u kratkin crtama molitvu Stoja ko da je ovo već sto puta radio.

Zlato je s mislima za koje nije potrebno reći da su sad, molio isto tako, neupućen u sve ovo, ali je zaključio da Stoja sigurno zna šta radi, te tako je otklonio duševne brige te vrste.

- ... I da mi za cilu ovu operaciju priuzimanja Milene Zlato isplati dvi iljade eura! – dodadne na kraju Stoja ladan ko ladna Studena, ova naša rika što se ko zmija vijuga i prolazi kroz naše polje i topi nan vinograde.

Zlata prisiće ko da ga guja ujde.

- Šta bolan veliš?! – upita ga.

- To je Gospina želja.

- Okle bolan njome taka informacija?

- Evo sad mi reče.

- Sad ti reče?! Ja ništa nisam čuju. A, ni vidijo je, Gospe mi!

- Nemore se tebi ukazat, jer ti si sad u problemin.

- Kako bolan?!

- Vako, oni koji ima problema i traži pomoć, on ne vidi Gospu, jer su oni u tom trenutku zaslipljeni, a samo oni koji mu pomaže more š njom razgovarat.

Zlato ga je i dalje gleda, ali ovi put ko da u Bronzina gleda.

- Tako ti je to u svitu, u Lurdu, Fatimi, u Međugorju, pa mora bit tako i u nas. – nadoda Stoja ko da je u najmanju ruku pratar pustinjak.

- Znači, dvi iljade eura? A za šta?

- Garantiran ti da će Milena večeras spavat š tobom.

- Je li?! – e, Zlato se već na tim malo zamisli i učini mu se to donekle prihvatljivo, iako bi svašta moga još pribacit ovakon pazaru. – A, okle si ti tako siguran, ranca ti Is'sa? – za svaki slučaj ga upita.

- Ne psuj prid Gospon pogrdo jedna! Brez njezine pomoći ne bi ti ni moga obećat tako nešto. – i pokaza mu tamo na stine.

- Ja ne vidim ništa.

- Vidin ja! I osjećam kako je sad neka snaga ulišla u mene.

Zlato ga je opet gleda, sad nešto pitomije.

- Kad krećemo u akciju?

- Odma. I zaboravijo san; plus troškove prevoza i ručak.

- Nikad ni za taku dnevnicu nisan čujo.

- Ovo su specijalni zadaci, a malo je stručnjaka za to.

Na jedan prst mogu se pribrojat.

Zlato ga pogleda ko da će ga sad puknit, ali nije ima su čin, a i kad je ima sto prišnji stvari za napraviti, ter mu veli;

- Dobro.

Stali su Zlato i Stoja gori u strani, a Manta je drćala ko da jon je ladno, a nije jon bilo ladno nego je, reko, u njoj toji motor koji je Stoja bijo ugradijo i činilo se kuda će sad rodit.

- A, ranca ti Is'sa, moreš li ti ovo utišat, ne mogu se skoncentrisat. – pita ga je više nego uljudno Zlato.

- Kako ću bolan utišat motor?!

- Ne znan. Isključi ga.

- A, krmka čovika.

Posle još malo vrimenta kako se čulo kako Manta zavija jauče, drće, zbori i mrmolji, a Zlatu je kroz tilo prolazilo

sve to isto, još igore, kad se skoči Stoja ko opaljen.

- Nu, nu... Eno ga!

- Koga?! – upita ga Zlato ko da si ga sad iza sana probudijo.

- Bronzina!

I, stvarno, doli je policijski auto polako milijo cestom, ko kakav opak gušter, te još usporijo taman ispid Milenine kuće, pa malo i zasta, i unda opet polako, ko da ništa drugo na ovom svitu nemaju, nastavio dalje.

- Nu, nu, vidi der pogrde, kako se plova. Ne bi da mu neće prvog sist plaća. – Stoja je promučno ko neki inspektor pratio ponašanje podređeni mu policajaca.

- A, kako ti misliš da je se dočepamo kad je ova sukerina stalno oblazi? – upita ga sasvin prirodno Zlato.

- Polako, polako... Di si navalijo? Iman ja lika i za ovake.

Bila je jedno stotinjak metara niže od Milenine kuće jedna stara mlinica koja odavno osim vrimenta ništa više nije mlila, a u koju je nekad cila ova strana polja svračala i donosila žito, a danas je ležala otužna, siva i raspala ko i sićanje na te davne i raspale dane kad je sve bilo kudikamo lipše, prozračnije i veselije. Ali, niko više nije drža ni dočeg, a kamoli do ti dana i do neke stare mlinice. Koliko i do nas branitelja, da buden precizniji. Auti bi tuda samo prozujali, ljudi nisu volili zastajat ko da su unutra duše stari mlinara, pa će ji sad zaskočit, i to da plate ono što još njihov stari nisu mlinaru podmirili. Žene bi se još prikrstile kad bi tuda prolazile, jedino su svrake i vrapci svračali i svijali svoja gnjizda. I još pokoje dite koje nije bilo na plejstejšenu, znalo se po njemu zavlačit ko i mi kad smo bili ti godina, i kad je

reko sve stoput lipše bilo. I sad mi suze naliđu kad se sitin svega kako je bilo.

Stoja je nekako uspijo natrat jednu suzu na oko, jer moralo mu je barem malo bit ža, te je kresno upalječen i potpalijo. Zametni se vatra ko da si naviljak sina zapalijo. Nji dvojica sidoše u auto i otraše na staro misto gori uz jezero gledat šta će bit. Osta naš stari mlin goreć i š njim ko da izgoriše sva ona naša stara i dobra vrimena.

Samo da nešto reknen ovde, ako se neko čudi kakvo je to jezero u brdu a nije u polju. E, to ti je, rođo moj, isto u nas jedno od sedan svicki čuda. Dva jezera na daleko poznata; Modro i Crveno stvorila se gori u brdu ko dva bisera u oku. A, kako su nastali? E, vako; nekad su tu bili Dvori i unda su se ti dvori propuntali, jer grij je je velik bijo na njima, toliko velik da je se propunta otvorila, progutala te velike i bile dvore i odma je u nju nagnila voda da je prikrije i da taj grij što dublje sakrije. Još se za gluve noći mogu čut jauci davno propali dvorjana kako ko iz neke duboke jeke dozivlju u pomoć. I veliko blago je otišlo š njima, blago veće nego ga cila Krajina i danas imade, ali ko god da je pokuša zaronit doli i pronać to blago, propunta bi ga propuntala i odnela u duboku vodu koja bi ga daleko tamo na moru iz vrulje izbacila. Unda bi ji mornari vraćajuć se s daleki mora ugledali, i što brže bi bižali o ti vrulja i nikad tudan više ne bi plovili. I, kad pogledaš doli u nj, niko ti nije ni triba pričat kakav bi se bezdan pritobon ukaza.

Stoja se nagejo kroz prozor, pogleda, pljuno doli u to jezero, čeka malo dok je još moga pratit tog svog zelembaća, i koji mu se još od sinoć skuplja u grlu. Gleda je dok se nije iznad vode raspa, ko što se taman i naš mlin zauvik raspada.

Ko soko osokoljen odvrni onu Grdovićeovu torcidašku; košulju bilu na svome tilu / nosit ću ja kažeš li da/ kunen se ja / za mater moju i oca moga/ život bi da, al' dušu ne/ nju tebi san da ...

- Ne sekiraj se pajdo, još malo i naša je! – tako pun vire prilipo reče svom rođijaku Zlatu.

- I, ne gledaš sad više u svog rođijaka, nego i u svog kuma! – još nadoda, i za svaki ga slučaj plesnu po plećin, a Zlato prvi put s nekon nadon u dubini duše ponada se da bi moglo i bit tako, istodobno prenuvši se od te pritajene nade, ter mu samo rođijačkim pogledom uzvratu.

Unda izadoše iz auta i pogledaše. A, imali su i šta ividit. Cilo se selo trenutno sjatilo. Neki su se vatali za glavu, a većinon, bogami, samo nako gledali. Reko, to ti je njima bilo ko lanjski snig, kojeg ionako unas nikad nema. Bolje unda reć priklanjski, jer meščini da je priklandi bijo zeru pa.

Umalo dođoše i policajci i vatrogasci. Sad je sve bilo kako triba oko mlina i oko neki nejaki pokušaja da se učini nešto.

- Sad je zovi neka izade isprikuće! – Stoja ko poskok odlučan zapovidi svom rođijaku, domalo kumu Zlatu.

- Neće mi se tit javit.

- Oće! Zovi ka ti ja kažen!

Okreni Zlato broj, kad bogami, ni te ni ve, Milena podiže slušalicu.

- Halo. – ladno reče Milena.

- Alo, Milena Zlato je.

- Nisan ja ničije zlato.

- Zlato, bona ovde. Kako si?

- Šta te briga?!

- Ajde izadi malo isprikuće da ti nešto kažen.

- Štaš mi ti reć, pod milin Isuson?!

- Iman ti nešto prikovažno kazat.
- Reci vako.
- Ne mogu vako.
- Što nemoreš?!
- Ne mogu.
- Ih, nemoreš!
- Izađi, bona sekund, jebem mu Is'sa, neću te pojist.
- Ajde, dobro.
- Čin je Zlato završio razgovor, Stoja ga upita.
- Oće li izać?
- Oće.
- Sidaj, divice ti!

Uskočiše nji dvojica u Mantu i pravac doli u požar, k Mileni. Normalno, samo su prošli opožareno područje, Bronzinove i Zlatove oči se sritoše, i ostaše zakovane jedne zadruga, rveći se š njima ko dva jarca što se rvu na ljutini.

Ne triba ni reć za koliko su došli do Milenine kuće. Za jedno četeri sekunde. Taman kad je Stoja mislijo zaškripat ona izađe.

- Sad je lipo jami u naramak i ubaci u auto! – dade mu upute Stoja.

- Kako ću, bolan..
- Oš ti da obavimo posa ili nećeš?!
- Oću. – reče Zlato, a ne bijaše potpunoma siguran u to.

Zlato izađe iz auta. Polako jon se primače, i reče.

- Slušaj, nemore se više vako. Ili ti samenom il ja satebon.

- O čem bolan pričaš? – upita ga Milena.
- O nama pričan. Oš se udat za me?
- Zate?! - prasni Milena u smij. Pričeka malo, ko što se

u takin trenucini i čeka, pa reče; Oću!

Taman ko u 'Dinastiji'.

Is'sa mi, Zlata to prisiče ko da si ga sikiron prisika, ali bijaše to lipa bol. Bijaše to kung-fu bol. Taj udarac bijaše mu draži od ičeg na von svitu.

- Bižmo! – reče jon.

- Di ću vako brez ičega?!

- Ima u tvog Zlata svega, liposti moja. Okruniće tebe tvoj Zlato ko kraljicu. Ništa se ti ne trebaš sekirat. Ništa ti ne trebaš sasobon nosit. Dvorac te čeka, nušo moja!

- Dvorac?!

- Dvorac! Ja! Zlatovi i Milenini dvori!

- Pa da se propuntamo! - reče mu prislratko Milena, pa se zakikota, baci se Zlatu u zagrljaj i oni uskošiše u Mantu, sritni ko da je njijova, ko da jin je oni reper X-Zibit taman uredija za vinčanje.

Stoja vrisnu; naša je, kume!, i odvrni onu Mišinu 'Odvest ću te na vinčanje'. A, koju bi drugu, ledine ti, pitan te ja?!

Nisu odmakli ma ni dvista metara, kad ukazaše se prid njima Poljari! Bili su obučeni u maskirne uniforme, sve one iz Treće bojne, koje su izvukli za ovu priliku i koju ko da su jedva dočekali. Bili su namazani ratničkim bojama, s onin crnin Rambo trakan na glavi i grbon na njoj koji nije bijo Rvacki već grb našeg sela. Bilo ji je jedno trijestak. Jedino su umisto tako in omiljenog kalašnjikova u rukama imali batine ili šćapove, kako više voliš da reknen. Vidilo se da š njima nema šale.

Stoja pritisnu kočnicu, stade Manta ko ukopana. Ko kad jon je taman diskove promino.

- Ku's sad, Isukrsta ti?! – upita se Stoja pripametno, ko kad je o toje race.

Svi su stali ko na brisanom prostoru, a između nji je bila ničija zemlja. A, ničiju zemlju uvijek neko mora zauzet. Domalo stupi jedan od Poljara u nju.

- A, kud ste vi pošli, a ni platit mladu! – a, taj je bijo od oni najzajebani. Ima je oni nepisani orden štakorove guzice, koji je istetovira na podlaktici, i po tom se znalo kakav je to đava bijo i šta je sve taj proša.

Na opće iznenađenje izađe Zlato iz auta i stade isprid njega.

- Pajdo, koliko pitaš?

- Trijes iljada! – veli mu novostečeni pajdo.

- Trijes iljada, čega?

- A, eura, krvi ti Is'sove! Nije trisaka.

- Puno pitaš pajdo.

- Puno ili malo, tolika je tarifa za naše cure.

Ovi njegovi istupiše korak naprid i mlatniše šćapovin po rukan ko jedan. To je značilo da ovo nije pazar na kojem bi se Zlato smijio pogađat.

U to odzada se stvori policijski auto, zabi se Manti u zadnji kraj, Staju to prisiče, ali ta bol nije bila nimalo ugodna, bila je to harakiri bol i samo je naslonijo glavu na volan.

Bronzin iskoči iz auta i kreni čupat Milenu. Milena vrisnu, istrzni mu se, otvori druga vrata, i poleti Zlatu. Nji dvoje se zagrliše ko dica. Sad svi stadoše, niko nije zna šta i kako, jer je svak svakog bijo opkolijo.

Kad utom banuše Grmalji sa stinan u rukama. Bili su obučeni u automehaničarske kombinezone, dobro izmazane od ulja. Na glavama su imali kaubojske šešire. Istupi jedan od nji najjači i najkršniji i reče;

- Tražimo prolaz za mladence!

- A, da ti nebi muzičku želju? – priviše kulturno upita ga Štakorova guzica.

- I muzičku želju i njega! – kaza toji najveći kauboj koji ko da je sad saša sa planine Brokeback i pokaza na Bronzina.

- Koji će ti kurac on?! – potpuno pripametno upita ga Štakorova guzica.

- Pa da nam ispuniš muzičku želju!

Svi Poljari prasnuše u smij. (A, to se za one koji ne znaju odnosi na to da se u stari vakat umisto bubnja koristio bronzin za sviranje.)

- Trijes iljada i goni sve! – zadnji put veli Štakorova guzica.

- Ma, šta tijos iljada?! Trijes ti Is'sovi čavala?!... U naaapaaad! – zapovidi ljudina s Brokebacka. (Ih, da je jedan taki bio samenom tamo oko Knina, ne bi ja noge svoje izgubija.)

Kad poletiše bovani kamenja prema Poljarima. Njima se odnekud stvoriše štitovi, pa ko spartanci klekoše i zakloniše se š njima i taj napad ji niti ne okrznu. Podigoše se, razviše se u borebenu liniju, i krenuše u protunapad. Razvi se bitka, bogami, podobra.

Kad sa strane banuše Ercegovci sa čakijan. Kad ji ugledaše Poljari i Grmalji navališe zajedničkin snagama na nji, jer jin je to bijo vjekovni neprijatelj. Opet se zametni žestok boj. I potraja sve do popodne. Nikud se nije moglo, ni tamo, ni vamo.

Kleče Milena na kolina i brzinski izmoli krunicu. Kad evo ti Gospe. Ukaza se Gospa u svoj svojon lipoti. Sve najedanput stade, ko kad je naš svit taki. Pozva Gospa prston to dvoje mladenaca i osvitli jin put koji je bijo posut cvičen. Odoše Milena i Zlato ruku pod ruku tin puten. Nešto dice otrča za njima.

Utom, nesta Gospe, nesta Zlata, nesta Milene.

Svi se pogledaše i niko nije sad zna šta i kako.

Kad utom banuše Stokilaši iz Rakitna.

- Ajmo, brate pojist i popit nešto kod Čeze. – neko ko se od nji naša pametan zaviče.

- Ajmo! – povikaše svi uglas.

I, odoše svi ruku pod ruku u tom crvenom pridvečerju koje je gasnilo poput sviće lojnice i spominjući sve jedan drugom u taman kako je to nekad u stari vakat bilo.

A, diš lipše o te priče, nedilje ti!

LJUBAVI, KRENULA SAM

- Getriba je sad u redu.
- Jesi je naštela?
- Nu, konja!
- Jesi provjerio crijeva?
- Jeesaam!
- Šta je s blindom?
- Ne more je probit raketa.
- Ih, raketa?!

Jedna raketa projuri iznad Rakitna i udari u brdo koje se zove Jarebinjak. Napravi velik krater, a jarebice okolo podivljaju.

- Reko ti!
- Amateri su to prijatelju, nema više pravog lopova.
- Ne bi reka.
- Ništa ti ne brini. Imam još nešto pregledat pa sam gotov.

- I prekidač na karburatoru!

Tarifa izlazi i ulazi u kanal s nekim spravicama. Onda ispituje s ispitivačima. Ko kad ima volje prljat ruke.

- Koliko je na tu lovu tri posto kamate na godišnjem nivou? – upita ga iz te rupe.

- Oko dvajest iljada.

- Uuu!... E, tako. – kaže na kraju i izađe iz kanala. –

Daj pare i goni!

Landeka mu izbroji lovu, te se ukrca u furgon i odveze. MIG 21 projuri i ispusti teret negdje iza brda.

Ogromna nuklearna gljiva se digne.

- Kakva je ovo grmljavina iz vedra neba danas?!...

Ko da će kiša. – prommrlja Tarifa sebi u bradu, uzme gutljaj piva, podrigne, počese se po guzici, napipa džep pun konvertibilnih markica, toplina mu sjevne oko srca, zaboravi na mušterije, čireve, kondilozu, neurozu, pa pogleda na sat.

- Nek' rokaju, vakat je i pojist nešto!

Nešto niže, i u nešto toplijim krajevima, zračne udaljenosti jedno osamdesetak kilometara, na zaslonu jednog smartphonea piše; 24. listopada, 2013., jutro, vedro. Ne prođe ma ni stručak vjetra kad aparat zazvoni. Na zaslonu sad piše Kasalo. Čovjek uključi zvučnik, svjestan štetnosti radio difuznih valova po slušni aparat, naročito po sistem štapića i čunjića, kad ih ova galamdžija s druge strane ovog vrlo pametnog aparata polegne ko pšenicu u polju.

- Alo, Barišiću! –veli taj Kasalo ko da ovce doziva.

- Alo, pičko. Šta ima u Livnu?

- Livanjskoga sira! Šta ima u Mostaru?

- Šore, šege i pičića.

- Trebam hitno stoosamdesetiljada maraka!

- Šta je toliko hitno?

- Jedan njemački penzioner podiže uštedevinu.

- Pa toliko?

- Sinovi dijele imanje.

- Uf, đe mene ne zapade taki ćaća!

- Kurčeve si ti sreće, pobro moj.

- Imam pošiljku od gotovo pet milijona za Zagreb.

Trebo si mi se jučer najavit, znaš da je zakonski rok 12 sati.

- Jebaji ga, ne mogu sve stić na vrijeme.
- I znaš da moram ić na Soviće.
- Sad ćeš morat na Kamensko.
- E, pravu si mi zbrku napravio.
- Ajde, rješit ćeš ti to.
- Nemoj mi više ‘vako.
- Kako žena, djeca?
- Ćoravo.

Barišić sad tipka novi broj i češe se po jajima.

Svaki put kad se tako igra s njima njegov ćuko počme zavijati. A, poznato je da ćukenja mogu svašta nanjušit. Pa i prostatu i njezina zakučasta proširenja, naročito ona oko pedesete.

- Daj mi Pavića... Kako ga nema?... E, jebaji ga, danas sve naopako... Dobro, ajde skupite se, sad ću ja doć.

Barišić odlazi u trezor banke. Radnik mu otvara. Za njim ulaze još dva zaposlenika i jedna zaposlenica.

- Koliko? - upita zaposlenica s bilježnicom u ruci. Izgledom, onako, srednja žalost.

- Četri milijona osamsto pedeset devet tisuća i dvjesto dvadeset eura.

Zaposlenici vade kufere iz ormara. Sve sami propusi. A, nekad su se vidjeli i u champions ligi.

- Ne u kufere, u vreće, jeben vas smotane!

- Ih, šefe, samo prazna obećanja! - prijavi se opajdara revno bilježeci banknote, a sirotanovići ga blijedo pogledaše.

- Šefe, ‘vako nije po pravilu. – odvaži se reći onaj krupniji.

- Reko, u vreće!

Normalno da slijede naredbu. Ipak je to bila liga za opstanak.

- I jednu posebnu vreću sa sto osamdeset iljada maraka!

Rashodovana blanja sve to spremno popisa. Barišić joj prekrizhenih ruku pogleda u guzice. Za ljutu je muku mogla proć, pomisli. Utom mu isti onaj ćuketiji miris zapara nosnice. Pa mu se još neke baje uzpentraše uz tijelo. Više od tog ni đavlu nije trebalo.

Za to vrijeme nekih sedamdesetak kilometara zapadno, na razmeđu klima, gdje već miriše na snijeg i najezdu Dalmatinaca na Kupres i Blidinje, šef velike glave pregledava pištolj. Već smo ga upoznali kod Tarife, te ga nije potrebno posebno predstavljat. Iznad njega se širi natpis 'Čvrsnica Security', a ispod njega je nacrtana planina sa snježnim vrhom, ispod kojeg se nalazi šuma, u dnu proplanak na kojem pasu ovce, a čuva ih Diva Grabovčeva, ljepotica iz narodne pjesme, ispred nje je jezero, a s druge strane jezera ukrštena dva mača kao kod specijalne policije.

Bića na platnu najedanput oživješe. Jedna ovca zableja, jedan ovan podigne glavu, rezak planinski zrak mu zapara njušku, on zakopa prednjim nogama i skoči na nju. Ovan je nemilice odrađuje, dok malo dalje Tahirbeg Kopčić s konja promatra Divu. Kad ga Diva ugleda brže potjera ovce.

- Dive, bićeš moja il' ničija! – oštro povika Tahirbeg.

- Samo ti sanjaj, beže!

Divu uz vragolast smijeh otra ovce, i zamaknu iza brda.

U prostoriju upadne šest zaposlenika, a šef se prenu.

- Uf, što me poplašite! – kaže.

- E, šefe, šefe...

- Zna li tko je izda Divu? – upita.

- Ko?

- Naši.

- Naši?

- Je... Otac Luka je sakrio kod svoj prijatelja Arslanage, a naši je pronašli i kazali Tahirbegu Kopčiću.

Svi posjedaše, jer, znalo se, slijedila je ta velika priča.

Šef se načas zamisli, ko kad će na dugo i na široko, utom neki i pozaspāše.

- Umisto Dive, iman ja vama danas nešto drugo za divanit! – ispali ko bez duše, pa nastavi.- Jednom je ekipa prevozila pet milijona maraka za Banjaluku, uvatili su zaštitara koji se išao popišat i uperili su mu tetejca u mozak.

Na to se svi prenuše.

- Šta je onda bilo?!

- Nu, šta je bilo!Bilo je il' pare il' glava!

- I šta bi?

- Glava! Pare nikad nisu našli... I znaš šta je bilo najčudnije? To su sami momci izveli.

- Zaštitari? – upita jedan.

- Da.

- Zašto nam to pričaš?

- Da vam ne bi tako nešto palo na pamet!

Sad se svi malo bolje nasmiju.

- Dva će vozila ovo prevozit. – pokaza im na papir di biše zapisana ona ladna cifra iz Mostara.

- Koja?
- Furgon i hyundai.
- Šta je s ducatom? Zar furgon nije u kvaru?
- Popravljen je, rodo moj.

Sad bi hladnim birokratskim jezikom mogli reći; eto vidite kako se to riješava kod dobro organiziranih firmi. Zato su desetljeće i pol i opstali na tržištu. Te su kao kruna dobili plaketu za najuspješnijeg u branši i to na polju transporta novca. I svi su ih tražili; od Banja Luke do Trebinja, od Mostara do Brčkog, od Bihaća do Sarajeva, od Posušja do Bijeljine. Kao da ratne makljaže nikad nije ni bilo, rodo moj.

Nekoliko zgrada dalje krupan tridesetpetogodišnjak strpljivo je sjedio za stolom. Na zidovima su bile plakete za najboljeg policijskog službenika, najboljeg specijalca, najboljeg kick-boxača. Još su tu bila i priznanja ravnateljstva policije za najbolju postaju, pohvala za rad na ljudskim resursima, pohvala postaji za dobrovoljno donatorstvo krvi, zahvala od teta iz vrtića za siguran promet, zahvala općinskog vijeća za rad na prometnom osvještivanju predškolaca, osnovnoškolaca i srednjoškolaca. Također je tu stajala i nešto izbljedjela zahvalnica Glavnog stožera HVO-a i mr. Mate Bobana, predsjednika HZHB za veliki prinos u ratu, u materijalno-tehničkim sredstvima, posebice u ljudstvu. Još nekoliko zahvalnica i priznanja za kompletan rad i brigu o sigurnosti od raznih organizacija, pojedinaca, ljudi dobre volje, firmi itd. da sad ne nabrajamo, jer nabranje bi nas odvelo u ćorsokak, a tamo još od Turaka nema nikoga.

Ostavimo se mi plaketa i zahvalnica, ionako je sve to prošlost, od nečeg se mora živjeti. Primičući se odzada vidimo veliku kratko ošišanu glavu i široku šiju. Ispred njega je stol, na kojem se nalaze stvarčice koje svaki policajac ima.

Zazvoni mu mobitel. Na ekranu se ukaza Barišić. S raybankama.

- Krećemo za sat vremena. Ali, ne na Soviće. – pravo u tu glavurdu veli Barezi.

- Kako sad to?! – čilo upita redarstvenik.

- Neki gastarbajter u Livnu podiže pare. Moraćemo na Kamensko.

- Uf, uf... - razmišljao je neko vrijeme. - Dobro. Imam rješenje.

- Onda u redu.

I završiše tu expresnu komunikaciju. Nakon toga organ reda uze fiksni telefon i okrenu.

- Pošalji mi Jurišića, Soldu, Zlopašu i Čovića. – kaže.

Onda stavi noge na stol, uzme svoj nož, rastvori ga i vrhom počme čistiti nokte. Na njegovom licu vidi se sama ravnodušnost. Ko ravno polje posuško. Kad bi ga podigao njegov pogled je zadovoljno odmarao na jednoj fotki na zidu na kojoj je u ringu i protivnika koji je na podu udara nogom u glavu. Opet s tim teškim izrazom. Na lijevoj sisi mu je istetovirano veliko raspelo s kojeg Isus promatra taj razarajući low-kick.

U prostoriju ulaze policajci.

- Šefe, tu smo!

- Došlo je do promjene rute. Idu na Kamensko. – kaže načelnik.

- Šta sad?

- Sačekat ćemo ih u Studenim vrilima. Tamo di se obara cesta.

-Tamo ćemo ih izut?

- E, tamo!

- Oćemo klasično zaustavljanje?

- Ne.

- Pa kako?

- Zaustavit ćete gorivo.

- Kako?

- Evo ti mobitel. Samo okreneš i furgon staje.

- Di su pare?

- U furgonu su četiri milijona, a pratnji će bit još sto osamdeset iljada.

- Uuu!

- A, što je ovi sto osamdeset posebno?

- Dile se braća.

- A, prije toga mi ćemo jednog oženit.

Zamalo da se ne udaviše od smijeha, a ko naručena kroz prozor se začu pjesma nekog, za te prilike, prilično dobrog benda. 'Danas majka ženi svoga sina'. Automobili trube. Šef pomisli da nakon svega otvori svadbeni salon, ovdje je to bila kurentna rađa, ali o tom potom, imao je sad prišnjijeg posla.

Furgon 'Čvrsnica Securitya' uđe u banku i parkira se u rikverc točno ispred trezora. Radnici izlaze i šutke u njega ubacuju vreće s novcem. Lova ima takvu moć. Vođa smjene potpisa nalog na iznos od 4.859.220,00 eura.

- Gdje je blagajnik Pavić?– upita onu rashodovanu picu.

- U pički materinoj!
- Ovako nije po propisu.
- Šta nije po propisu?
- Ko će meni potpisat?
- Ja.
- Zašto ova vreća od sto osamdeset iljada ide u prateći auto?
- Tako je Barišić naredio.
- Di ide ona?
- U Livno.
- To nam je izvan rute!
- Oćeš ti mene jebat cijelo jutro?!– veli spremno cajka.

Ukrcaju i tu posebnu vreću u prateći auto. Napokon, svi svima sve potpišu, ispečatiraju i onda se ukrcaju u auta. Izlaze puni love čiji se miris proširi oko konvoja, pa po Mostaru, na što se svi mostarski jalijaši na trenutak prenuše i dođe do velikog policajca, sedamdeset kilometara dalje, koji sa svojim Kristom na prsima šeta tamo ovamo. Zazvoni mu mobitel. Na zaslonu se opet ukaza Barišić. S raybankama. Žandar otvori poruku, a u poruci je stajalo; ‘Ljubavi, krenula sam!’ Sve tako, gramatički ispravno. On tu poruku revno izbriše i potraži broj.

- Jurišiću?
- Da.
- Krenili su.
- Dobro.
- Morete krenit.
- Dobro.
- Ali, bez pizdarija ovaj put.

- Bez pizdarija , šefe.

Boksač sjedne za stol. Bulji u prazno neko vrijeme.
Onda otpuhne i u prazno napravi dva direkta.

Jedno deset kilometara još zapadnije crna X šestica je u garaži, u njoj je oružje, maskirna oprema, fantomke, na njoj su registracijske tablice s onim zagonetnim be-ha brojevima, tako da pojma nemaš odakle su, tu su još oni policajci koje smo već u uredu kod kick-boxača upoznali, skidaju uniforme, oblače civilke, šutke namještaju oružje, isprobavaju fantomke, jutro je već odavno prevalilo brda, što ne bi, k'o da će nekog pitat, vjetrić rasteže, rotira i zavija haiku; sidin uz šparet, gledan ispri'kuće, ćuko gonja lepušinu po guvnu, je ladno krvi ti Is'sove!, jedan pijevac razvuče svoja moćna pluća, kokice se spremno namjestiše, vjeverice se uzveraše uz stabla, kisik vrije i izbjeljuje krajolik, čovjek poželi samo tako stajati i disati.

- Idemo! – napokon reče jedan od njih.

- Oćemo se pomolit?

- Oćemo.

Tako oni ničice kleknu i mole se kao da su crkvi.
Jedan anđeo napravi krug oko njihovih glava, pa se zlo-
kobno nasmije. Najedanput mu izrastu rogovi, a u ruci
mu se stvore trorođe vile, te ih, cereći se, baci na jed-
nog policajaca. One mu se zabiju u guzicu. On vrisne.

- Šta je budalo?! – upita jedan.

- Nešto me ovde ubode.

Svi pogledaše u njegovu guzicu, pa prasnu u smijeh.
Napokon spremni, spokojna duha ukrcaju se u
automobil i krenu uskom seoskom cestom među suho-

zidinama. Samo što su prebacili na ‘smart drive’ cijelo krdo ovaca se ukaza i prepriječi im put. Neka baba bezvoljno ih razmiče. Jedan ovan stane i neće da se makne. Policajac mu zatrubi kao da ovan ima prometnih briga. Ovnina se još dublje ukopa. Utom i ‘smart drive’ zaštopa.

- Nu, vidi kretena!

I tako je dvoboju mogao započeti. Jedan na jedan.

Organ još jednom zatrubi i krenu na ovna. Ovan se zaleti i svom snagom grune u auto. Rezultat; odvaljen branik.

- U pičku materinu!

Nakon demonstracije tako neprikosnovene moći policajci ustuknuše. Sad svi stoje i gledaju se. Al’ nema se tu više što gledat. Ko u onoj narodnoj pjesmi; ovan se okrene i krene za svojim ljubimicama. Jedan od policajaca izađe i baci taj branik u stranu.

- Njemačka kvaliteta!

Ništa im nije preostalo osim da isključe sve te jako pametne komande, jer za ovce one nisu imali nikakav softwear, te polako, kao u fići, krenuše za krdom.

- Baba, more li to brže?!

- Sinko di se žuriš?!

- Bolje da ti ne kazujem, moga bi te tlak strefit.

- Ko žuri vrat slomi, sinko.

Još dvojica policajaca izađu i počmu rastjerivat ovce. A, taj su softwear imali još od djetinjstva. Onaj naš dični ovan opet se zaleti na njih. Ovaj put u svojstvu kavalira. Panduri preskočiše preko zida. Ovan lupne u zid. Zid se sruši ko Stari most ‘93.-e. Policajci potom ostadoše na pristojnoj udaljenosti kao što to inače rade.

Rezultat; 2:0 za ovna. Taj skor ni Zlatko Dalić više nije mogao popraviti.

Ovan iznadprosječne inteligencije ostavi te karakterne pizde, a one se, čim opasnost minu, ponovno ukrcaše u auto. Složno, ko kad su braća Hrvati. Bakica nastavi diktirati tempo.

Nakon nekog vremena kao nekim daljinskim upravljačem čobanica skrene svoje stado na neki odvojak. Jedan djedica okačen visoko gore na grani, ponosan na svoju ljubvu zadovoljno se smijulji, iskrenu u svoje prastaro grlo bukaru Žilavke i nastavi cijevčiti lulu. Nasta olakšanje i u policijskom sustavu. Ovan isprati pandure mirnim pogledom, pa krene za svojim curama.

- Koliko je sati?
- 11.40
- U pičku materinu!

Konačno ekipa za specijalne zadatke izbi na glavnu cestu. Pa se izvan svih prometnih propisa tim moćnim M paketom suknu njome. Što ne bi?!Možda ih netko zaustavi pa im naplati kaznu?! Ha, ha...

‘Promet je srednje gustoće. Radovi na lokaciji Studena vrela se nastavljaju. Vozi se naizmjenično jednim prometnim trakom. Molimo vozače za oprez.’, tako kažu prometne informacije na radiju.

- Šta ćemo sad?
 - Zovi Romića!
 - Jesi normalan, di ćeš ga sad zvat?!
 - Pa kako ćemo?
- Šutke se voze.

- Di su više?!

Napokon se ispred njih ukaza furgon na kojem piše ‘Čvrsnica Security’.

- E, fala ti Bože!

Onda se lijepo u koloni postaviše iza njih. Furgon je bio ispred, a i onaj auto, također. Hyundai. Konačno su svi bili na broju. Operacija ‘Studena Vrila’ mogla je započeti.

- ‘91.-e je ovde pogino Ludvig Pavlović. – sjetno se prisjeti jedan stariji pandur.

- Što je dolazio iz Australije vamo?!

- Borit se za Rvacku!

- Ha, ha, ha...

Bili su na dijelu ceste koja se obara, a ispred se razvukla dugačka kolona koja je stajala ispred radnika na gradilištu koji je regulirao promet. Radnik je naizmjenično puštao po desetak auta. Konvoj se nakon svakog njegovog mahanja zastavicom približavao tom dijelu.

- Hoćemo li sad, šefe? - upita policajac policajca vozača dok su tako skrušeno stajali.

- Jesi lud?! Vidiš koliko je sumnjivih lica.

Nakon što je radnik u svojstvu prometnika napravio nekoliko izmjena dođe red i na njih. I taman da će proć kljusina mahne zastavicom i odvoji ih točno iza furgona. E, jebite se!, tako im uljudno poruči.

Hladan zrak se poput gladnog vuka zavuče u vozilo. Vozač dadne gas i krenu na njega. Konjina koja nije plaće dobila od lani odskoči u stranu, zavalila se među neke daske i nemoćno ih isprati pogledom. E, jebi se sad ti!, tako mu oni uljudno uzvratili, te se ponovno

precizno smjestiše iza furgona i hyundaia, svi tako hodeći u sretnu budućnost.

Široka cesta je prolazila selima koja su se nizala jedna za drugim. Kako bi prošli jedan putokaz ubrzo bi se ukazao novi. Stepen, Vučipolje, Mesihovina, Mrkodol, Brišnik, Cebara, Omerovići, Bobara... I sve te lijepo i prazne kuće usput koje su duvanjski gastarbajteri napravili i potom umrli, ne uživavši u njima, a snahe im sinove odvele.

Jurišić je spremno držao mobitel čekajući trenutak kada će okrenuti broj. Ali, u ovakvim okolnostima nije bilo pametno ništa poduzimati. Vozili su se dalje kao u nekoj svatovskoj koloni.

Inače je promet na toj cesti za Tomislavgrad uvijek gust, jer brojne su firme pored ceste i kamioni i dostavna vozila stalno ulaze i izlaze i sve usporavaju. A, to je opet bila dobra prilika da se prebace ispred furgona i da nikom ne bude sumnjivo. Napokon su skrenuli prema Livnu.

Netom što su prošli prodajni centar Prodex u onom zavoju u šumici Jurišić okrenu broj. Furgon stade kao ukopan. Hyundai kao da su rodbinski povezani isto tako stade. Oni iskočiše s fantomkama na licima i kalašnjikovima u rukama. Dvojica na furgon, dvojica na hyundai. Vozačima tih ćumuraša nije trebalo puno objašnjavati. Već su ih čekali s hladnim rukicama na izlizanim volančićima.

- Gospodine, mislite li vi tako cijeli dan sjediti?
– upita uljudno policajac ukočenog profesionalnog vozača kao da je netom s policijske škole i kao da je ovaj napravio neki lakši prometni prekršaj. A, nikakvog

prekršaja nije bilo, da ne bi bilo zabune. Pokazao mu je na prtljažnik. Profić skrušeno izađe iz hyundaia, otvori prtljažnik, uze vreću i prebaci je u X šesticu.

- Sad si slobodan kao ptica! – veli mu taj vrlo uljudni policajac, inače u slobodno vrijeme ljubitelj paraglajdinga i crossfita. I, čovjek, zaista, kao ptica odleti.

Ali, oko furgona su se natezali. Djelatnici ‘Čvrsnica Securitya’ bili su, kako i samo ime te planine kaže, čvrsti. Međutim, kad je jedan od policajaca uzeo raketni bacač i raširenih nogu stao ispred njih, ta čvrstoća je trenutno omekšala. Skrušeno su, s rukama na potiljku izašli van.

Nakon toga naši neimari primili su se brave. To isto tako nije išlo glatko. Ali, uz dobar klin i teški čekić svaka brava se otvara. Nakon nekoliko odmjerenih i preciznih udaraca bravica se otvori, preciznije, raspade se na sastavne dijelove. I kao u onoj narodnoj pjesmi našim sokolovima ne preostade ništa drugo nego prebaciti teret, kojeg, faladragombogu, neizostavno i prebaciše.

Normalno, trebalo je zamaknuti u maglu. Magla svuda, magla oko nas, iz daljine jedva čujno dopire tvoj glas... To opet nije bilo lako, jer bili smo nekih desetak kilometara udaljeni od prvotnog mjesta zaustavljanja i tamo su ostala zamjenska auta. Plus, to je značilo da naši junaci moraju ići naprijed, a ne natrag i postojala je velika mogućnost da nabasaju na policiju iz pravca Livna. Ovaj put, međutim, ne bi bilo prijateljskog presretanja.

Ali, jedan plan nije značilo da je i jedini. To su isto

tako znali, jer bili su ekipa koja je već dobila neke utakmice. I to prvoligaške, da se razumijemo.

Ubrzo su skrenuli na šumski put koji je za divno čudo bio prohodan. Šumari nisu obarali bukve tih dana. Ili su ih već odvezli? Lupeži zađoše duboko među njih, i onda je taj put prestao i to je značilo da je došao kraj njihovom lagodnom životu. Ali, je značilo i pune ruke posla, jer što s tim teretom?!

Prvo što su napravili je da su posprejali auto, ali ne benzinom, nego sprejem za uklanjanje tragova. Sve kako stoji u uputama. X šestica je po drugi put danas zablistala među bukvama i mogla je pričekati da se krivolovci vrate. Drugo što su napravili je da su iznijeli kutije, našli im prikladno mjesto i zakopali ih. Parcela koja je sad neslućeno dobila na vrijednosti opet je vraćena u prvotno stanje. Kao nekoć škripari tražeći poglavnikovo zlato.

- Mogli bi sad jednu i zapivati!

I zapjevaše, ko im je mogao zabraniti?!

Da je pičke vruće i duvana žuće,

Tri dana ne bi izlazio iz kuće...

Onda se zaputiše u pravcu za kojeg su pretpostavili da je sjever i da nikoga s te strane neće biti. A, to je Jurišić zaključio, jer netom je sa svojim malim učio strane svijeta. Mahovina i te fore. Kako to već u trećem osnovne ide. Kopkalo ga je i to koliko ljudi uopće zna za strane svijeta.

A, znali su isto tako da ih čeka cijeli dan i cijela noć veranja.

U svakom slučaju, ujutro su morali biti na svojem radnom mjestu.

Normalno da je sve brujalo o tome što se dogodilo, jer svima se vrtjelo od te sulude cifre koja je bila u furgonu. A, ni hyundai, iako Koreanac, nije bio za baciti. Čovječanstvo je brujalo u prvom redu zato što ono nije bilo umjesto njih. I naši su junaci brujali o tome, taktički, ali kao i svi ostali, ništa više i ništa manje.

Jedan kos je preletio, jedna jarebica je zakliktala, jedan lovac je sasuo sačmu kad je Kasalo banuo kod Tarife. Ovaj je bio u kanalu ispod nečijeg golfa dvice. Sudbina je kurva.

- Šta je ovo?

- Koje?

- Šta se praviš blesav? Šta je ovo na karburatoru?

I pokazao mu je taj dio koji je onako zrački bio instaliran na karburatoru furgona.

- O'kle ja znam?!

- O'kle ti znaš?! Bogareti, ne pravi se blesav. Daj mi dio i šutiću.

- Kakav dio?!

- Znaš ti vrlo dobro kakav. Znaš ti oodličnoo kakav!

Tarifa zakorači u kanal, ali se zajebe za stepenicu, suknu naprijed, a odvijač koji mu se nalazio u prednjem džepu zabode mu se u srce. Dugoročno, to je bilo fatalno i za autoservis 'kod Tarife'.

U isto vrijeme ni Barišić nije dao mira Romiću. Našli su se u nekad poznatom restoranu 'Kraljica' na Kočerinu gdje su nekoć stajali autobusi. Sad je sve tamo bilo u rasulu. Ni kuhinje nije bilo više. Tu je Barišić zadnji put sjedio osamdeset šeste s ocem, ujakom i rođakom kojeg su netom izbacili iz škole. Rođo

je pio pivo i pušio, jer znao je da već leti za Ameriku kod tetka na bauštelu. Otac i ujak su pričali na svojem gastarbajterskom i pili Karlovačko. Jedino Barišić, tada, kao ni sada ništa nije pio. Pio je sok. Za kraj, rodbina je oplela;

Uvik si mi draga bila Karlovačka mala piva!

- Čovječe, strpi se još koji dan, ništa još nismo dirali.
– boksač ga je trezveno uvjeravao.

- Jebeš me.

- Ne jebem te.

- Jebeš me, jebeš me... Dajem vam još tri dana.

Teško je kada netko misli da je prevaren. Inspektori su se vrtjeli oko njega, a ništa još opipljivog kod sebe nije imao. Normalno da je Barišić vidio bijele miševе, iako čovjek, nadaleko se znalo, ne pije.

- Ostavit ću ti pet iljada da pričekaš. – na kraju mu je boksač rekao.

- Ja sam ti svoje rekao; još tri dana!

Prošla su i ta tri dana. Ništa se nije događalo, jer ništa nije smjelo da se dogodi. Ali, lanac je bio previše dugačak da ne bi pukao na nekom mjestu.

Bariša je to jutro okrenuo broćansku lozovaču, stresao se, okrenuo broj i rekao;

- Zovem u vezi one pljačke kod Prodexa...

SVE PLAĆA DRŽAVA

Znali su Mara i Ante Perković onako pridvečer kada sunce pomalo zamiče tamo iza Stobreča i gasi se u crvenilu svom, sist na teracu, srkat kavu i čakulat pomalo, ko da je cilo vrime ovoga svita u njihovim rukama bilo. Pa i je. Što da ne bi bilo? Ko da im neko drugi more njihovo vrime ukrast? Ako su drugi mogli raspolagat s milijunin, mogli su oni sa svojin vrimenon.

A, vrimena su oni imali toliko koliko nisu imali milijuna. Milijuni su in se svako malo ukazivali prid očima; kud bi god pogledali vidili su nekog milijunčića. Ako su pogledali na cestu koja je doli uz more prolazila, vidili su mnoštvo auta kako neprestance prolaze i ako bi ji sve zbrojili, normalno je da su im se od hauba odbijale milijunske cifre.

E, sad ako si glup pa pitaš se zašto bi se baš njima tako objijale milijunske cifre, a glup si, jer ne kužiš da ljudi imaju apartmančiče. Slatke male apartmančiče kojih ovdje ima koliko ‘oćeš i koji donose lovice i zarade baš harašo. Dođe sezona, to jest sedmi misec, isičeš komad kartona, napišeš APARTMANI, izađeš na cestu i glupi stranci zalipe se ko mušice. Fijuu, duum! Evo Čeha! Fijuu, duum! Evo Švabe! I tako redom, cilo lito. Ni po muke. Malo im provitriš, opereš posteljinu, ni ne osuši se, kadli evo ti drugi novi muva brez glave. Eto zašto naši junaci maštaju o tome. Maštaju jer maštaju, ko da je zabranjeno maštat.

Ma, dosta bi njima bila i jedna X petica, prav za prav, ali opet i to je koštalo gotov milijun. A, mogli su oni

izbrojat i sve te ljude po autin i zamislit da svi skupa dođu u njirovu kuću i iznajme apartman ili barem sobu, za koliko bi se milijun skupio! Još kad bi pomislili koliko bi to milijona bilo da sezona traje cilu godinu ko što u normalnon svitu traje, pa to bi unda bile milijarde, a ne milijoni.

Puno se tu njima sad ideja ukazivalo, motalo po glavi i prid očima im igralo, ali kako se dočepat tog prvog milijona? Jer, jedno noćenje košta u nji dvejest eura. A, ko će sa po dvajest eura zaradit milijone?! Neki kažu more se, more se... More se đavla! Dobro je i da su ovu kuću katnicu digli, i da barem imaju di pristojnio za primit gosta.

No, dobro, ajmo mi sad na posa, a ne ovdi palamudit šta bi bilo kad bi bilo.

Gledali su oni u tu uplatnicu ko u božju kaznu, što im je danas poštar Jole sa smiješkom zločestim donio, jer zna Jole ako je plavo o čem se radi. A, bilo je plavo, plavo... Mnoštvo je plavih uplatnica bilo danas i zna je Jole da to nisu samo penzije naše jadne i čemerne nego su to u-pla-tni-ce za a-pa-rtma-ne koje triba pri-ja-vit u mi-ni-sta-rstvo, je-r se da-nas mo-ra sve pri-ja-vit i-na-če je ka-zna po-ve-li-ka.

I tako dalje i tako bliže. Jole je u sebi pjevao pjesmice razne, pjesmice koje razgaljuju Jolino poštarsko srce samačko i koje sve vidi i opaža poput orla surog što gori u brdima vija svoje kandže, što svoja velika krila rasteže i okom sijeva opažajući najmanji svaki detalj najsitniji. Jole, Jole poštarski gade na kvadrat, što sina svog ne plaćaš i tuđe žene natežeš. Ho, ho, ho... Zna malo misto sve što se u njem krije. Zna za svačije pa i za Joline

nedaće. Zna malo misto di svakog ponajviše svrbi. Zato se on vako slatko svima danas osvećuje.

A, uplatnica je glasila šesto sedamdeset tisuća kuna!

- Šesto sedamdeset ti bogova! – povika Ante barba naš i side na fotelju ko da ga je neko macon opizdijo.

Auuu! Zakukakla kukavica u Perkovića?!

Ku, ku, kuuu! Kukavica po Stobreču kuka, jer je njojzi muka. Unda im iščupa duše, diže se na stražnje noge i odnese sve u nekom vrtlogu gori uzastranu, pa vija š njima i zameće kavgu, pa ih načas vrati, bode ih u njedrima i razdire po njima ko nožem.

I nastavilo bi se to ko zna dokad, morebit do navečer kad zazvoni neko.

Kukavica se za trenutak pritaji, a oba srca Perkovića odoše naniže.

- Ko je?! – upita najprije sebe Ante, tišeći se da komisija nije već stigla. Ne bi da je efikasna ova država naša. Dakuće.

- Kokolo moj, ko će bit? Izađi pa vidi. – pokuša Ante, dobri, stari, pijani, vedar, čil, veseo biti ko nekad u osam pod ponistrom Marinom. A, nekad bilo sad se spominjalo. Ispuvalo se ko bura pod Mosoron.

Odšepsa Mara, odnese išijas, socijalne zube (ta nije ji napravila u privatnika), kostobolju, osta udubina na kauču, šaka kose, zadah kisel i još štošta, teškog i starog, što se nakupilo za sve ove godine pujste izgradnje, a što Ante kad je Mara ko prepelica bila tada ni zamislit nije moga. Osta mu uplatnica nijema na stolu kao da ga oće podsitit na sve, sve najgore, samo da Ante ne dosanja svoj san, jedan, jedini, davno započet, to jest kad i ova katnica.

Dočim Mara doli u pridvorju širokom da bi se kamijon

u njem okrenit moga, otvori i ugleda nji dvoje. Muško i žensko, da budemo precizni ko komisija za poratne žrtve.

- Izuvol'te!

- Mi bi sobu.

I uđoše. Još Mara izviri van i ugleda baš oni veliki aut. Nije mu znala imena, ali vidila je da je velik, veelik i to je bilo dovoljno da se zna, zna, zna; biće para.

Barem jedna dobra vist za danas!, pomisli ona svojim onim velikin dilon neiskorišćenog mozga. Unda se dobro počea po debelon mesu, pa unda to pomirisa, pa protrlja svoje, dač'je će, hrapave ruke napaćene prvenstveno bloketama i cementom i sritna ko prasica uđe š njima unutra u ove svoje odaje bile.

Tvrda povist na tin rukama ispisana, sad bi neko pripametan reka, možda i sklonijo pismicu, i š njom devedeset devet zarez devet posto pobjedio na festivalu klapa u Omišu, i eto ti para, ako baš nemaš talenta za vako za zaradit.

- E, saću ja vam pokazat sobu. Pa se vi lipo smistite. Kol'ko ostajete? – punin plućin Mara izbifla ovo.

- Sedam dana! – ispali mažoretkinja ko iz kubure kliške.

Uf, samo što Maru srce ne prisiče. Guknu kukavica u nidrima. Ali, slabo. Sad je Mara nju prtisnila. Sedam puta dvajest stočetrdeset, još spiza, moraju ist i pit, pa bi se moglo izać i na iljadarku. Već jon bi puno, puno lakše. Tol'ko da jon više ne tribaše tablete.

- Juuh! – Mara podvrisnu, mladenka se štreću, a lovac na jelene osta hladan, ko da je vani zima zimetina, a ne proliv od vrućine, što je svario zrak pa ga sad gucaš ko juhu.

Al', ko ga jebe nek se znoji, zna se kome pare iđu.

- Evo, izvoul'te! – otvori Mara odaje prazničke.

Soba Sobetina prostri se ko klupko. Mladenci se ko mačke zanj uvatiše, a to je pripoznala kako im smij priko usta prileti i koji se učas pritvori u laki maeštral koji isto tako nečujno proleti kroz sobu, ko kad ima kudan ovi naš domaći vitar, saveznik pravi, još zalupi prozorom, ko da je Maru pita.

- Iijuu, iju, ijuuu! Đava odnija i propuv! – ko fol Mara se pripade, ter skloni kratki ovi bećarac, a vitar joj se sakri pod suknju i ostade tamo sukat svoje predivo u toj šumetini koju bi mora neko, kad Ante nemore više, prosić. Najtačnije rečeno.

Zaleti se Mara do njeg, to jest do prozora i zatvori ga, jer ga nije smila otvorena ostaviti, i pokaza ona oni isti izraz s gorespomenutog omiškog festivala kad ti je ono skroz ža. Al' nije bilo veze, jer se nji dvoje taman počese ljubiti.

Cika, caka, učas opet nesta zraka.

Oh, oh, oh, ta sveta ljubav, prokleta!, Mara promisli, a vitar je ko mlad junac ozdal podbode. Nekad bilo sad se spominjalo, brzinski zaključi, stegnu suknju, nedajući mu više ni zere maha i upita Mara;

- Triba li vam još što, štogod još?

Dobro, ova zadnje što više jon se nako zakotrlja, jer bidnica nije znala kako će se od uzbuđenja sakrit u svoj ovoj mucu.

- Samo posteljina čista, ručnici čisti i puuuno, puuuno mira. - zaguguta golubica, vruća i spremna, vlažna i podatna, nestrpljiva kako je i red u vakin situacijan, n, n, n...

(Dobro, moremo sad razmislit o ovon n šta i kako, šta će nan, možda nan ovde i netriba, ali aj ti zamisli govor

ovi domaći ovde brez tog n odma ću ti dat pesto eura! Općenito je tu puno zvukova svakojake vrste, tibalo bi ji pomnije oslušnut koliko se lipote ove naše domaće tute krije, a koju smo mi letajuć za parama zaboravili.)

I uputi ih Mara u pojedinosti, jasno, glasno, razgovjetno, tako lako, il nikako, jer se znade; reda mora biti, svugdi pa i u Stobreču, na stini toj kamenitoj ponosnoj Rvackoj.

I zatraži Mara malo para unaprid, tek, da se zna, zna, zna, da je bizmis ovde na prvon mistu. Za početak ovoga divnoga prijateljstva koje će trajati, ponovi slavodobitno u sebi Mara, sedam dana i sedam noći, a možda i više, više, više, kako je malopre, ako se dobro sićate, napomeno gost. Ali, to ovoga trenutka nitko ne zna osim mene koji vama i vama i vama sve ovo pripovidan. Zato se ugodno smistite, jer biće tu još svega. Svakog đavla će se tu još zametnit, samo se vi strpite.

Mladoženja izvadi gutu, i nije tribalo biti prvo klapsko grlo da se opet zna, zna, zna da je ovo bilo dovoljno pa i više o tog i da se u najmanju ruku smiješi garnitura jedna kožna, glatka, crna za stavit slovima i brojem tri guzice Perkovića meke.

A, di ima kupit taki garnitura? Pa, gori u Dugopolju, bogareti, di bi bilo?! Pa kad je povezu ozgar, znaće se da to ide u Perkovića i nikotkog drugog.

I tako se veselje i radost useliše u ovu kuću rvacku kršćansku.

Al' osta uplatnica hladna i nijema ko grob među čempresima gori ispid Ante koji je tupo gledio u nju, povrimeno srćući kafu i potežući lozu iz bićerina sićajući se mladosti svoje davne i prikrasne.

- Kako, di, sad, okle, Isukrsta ti! Okle da ja nabavin šesto iljada kuna, Divice ti.

- Nije šesto nego šesto i trijes. – ispravi ga Mara.

- Šesto i trijest ti!... Ne znan čega. Zavitova san se da neću psovati.

- Šesto trijes iljada kuna, moj Ante! Eto ti.

Niko više rič nije moga reć. Nima neka tišina pade.

Kad za jedno posata opet netko pozvoni. Nji dvoje se pogledaše ko kad gledaš aut kad ti ga krupa išćoka.

- Kkkk ko je sssad?

- A, Kokolo moj, ko će bit, ne znajem, ajde vidi.

Otra Mara, odvuče prtljagu, znate već koju za sebon, otvori, kad tamo; bratić. Rokeraš. Pogrda.

- Ej, tete, jesu stigli?

- Ko je li stiga?

- Pa ovi ljudi iz Zagreba?

- Ovi malopre?

- Ja.

- Jesu.

- E, ja san ti ji posla.

- Dobro, evo ti dvajes kuna.

- Ma nisam mislio to, to su ti uvaženi ljudi.

- Pa neka su. Važni, uvaženi. Samo nek plate.

- Platiće oni, brez brige.

- Dobro, unda, ajde, đava te nosi, samo si mi ti još falijo.

- E, oni bi ti mogli pomoć oko legalizacije. – ustavi je mali.

- Oko legalizacije bi mi mogli pomoć?! – zasta Mara ko Torcidaš kad Hajduk gubi. – Kako?!

- On ti je inspektor, ona šefica katastra.
- Auu, što mi prija ne kaza, đava te plisnava odnija?!
- Kažen ti, tete.
- Iđen in unda kavu odnet! – pribra se Mara takoreć odjednon.
- To ti je pametno. – napomeni jon Osmi putnik.
- Evo ti pedeset kuna!

Eto vidiš kako se to rišava i kako se iznenada kolo zametni. I neka vesela pomutnja u Perkovića kući nasta.

Skuvala je Mara kavu kavurinu, što se priliva priko đezve, kao poseban znak štovanja i pažnje prema tin posebnin ljudima. Primače se ko vitar prolitnji lahor tin svetin odajama i pokuca; nježno, ko vrabac, jer tamo se vilo gnjizdo vilovito, a more bit i sritno, to jest more bit da se baš ovde začme jedan skrouz novi život kojeg će se svake godine doć sićat i pohodit familija ova u nastanku. Sve je to Mara čekajuć kontala, kad otvori vrata golubica pribila.

- Evo, tila san da se malo okripite. – skrušeno, taktički smisleno, nadasve mudro reče naša Mara.

- Oh, lijepo od vas gospođo, uistinu lijepo. – taj ugodni val gosposkog zagrebačkog jazika zapljusni Maru i pomilova njezine bubnjiće da se zatalasaše i odma neka navala povirenja je zasu. Još kad se gospodin pojavi na vratima i isto tako Maru uljudno pozdravi i prozbori rič koju općenitu s Maron, u takin situacijan ko što se govori, opet onin biranin ričima na tom svom gosposkom

zagrebačkon jaziku, milina se razli po Marinu biću da je to bila ništa drugo nego vengo sama milina.

- Nego, nešto bi Vas pitala. – nemogaše Mara više izdržat, a da ne upita ono što je kopkaše, nju i Antu i sve normalne ljude naše u prilikan našin takin.

- Samo pitajte gospođo.

- Ma, ovi moj bratić mi veli da ste vi inspektor gori u Zagrebu i da radite na dozvolan za nelegalno izgrađene objekte, pa san mislila bi li mogli nan pomoći da i mi to po zakonu i propisu legaliziramo, pa da moremo ko ljudi normalno radit i živit.

E, za ove riči nikad nije pomislila da će jon se prikoturat priko usta.

- Naravno, gospođo, zbog toga smo tu! – zaleti se inspektor, al' učas prikoči. - Hm, mislim, tu smo na odmoru, ali kad već imate problem, što da ga ne riješimo usput?!

Smireno potom sve ovo reče taj baš fini zagrebački gospodin, roba svojih trijest i pet godina, tako mlad, tako uspješan, Mari, koja još stajaše s tacnom na pragu vrata svojih, odnosno, u vom slučaju odaja njihovih.

- Ali, neka gospođa konačno uđe. – podupri ga golubica u naumu tom, časnom, pričasnem.

Postavi Mara okrijepu sve kako i doliči u prilikan vakin, a koje se ne smiju propustit i reče u kratkin crtan što je i kako je i normalno spomenu tu nesritnu uplatnicu.

- A, ne, ne gospođo, to je previše! Toliko novca ne bute platili. Država je beščutna i nema sluha za male ljude poput vas. Vi ćete platiti daleko manje.

- Koliko?! – upita Mara, ne treba ni reći s kakvim nestrpljenjem i nadanjen.

- Pola od toga.

- Pola?!

- Ak, ne i manje. Samo mi donesite sve papire da vidim kaj je i kak je.

Skoči se Mara sa žarom istim onim od prije dvajest godin, taman kad su i počeli ovaj velebni objek gradit i odjuri u spavaću sobu svoju. To jest zajeba se, pa otra gori do Ante, koji je zhrka, đava te izijo lina!, sasu mu usput Mara, skupi papire išpridnjeg i vrni se natrag.

Čekajući da se Mara vrati, golupčići se pogledaše, cmokniše, protrljaše rukice i srknuše kavice.

Eto, sad je valjda svima jasno di smo i kako smo.

Kad je tako ajmo unda dalje.

Čovik, ma šta čovik, čovičina, studiozno pogleda papire, i s onin pripametnin izrazon i glason, kaza Mari:

- Gospođo moja draga, ovo su takve gluposti s kojima se ja godinama borim i za koje opetovano tvrdim da su neodržive. Plaćati ovolike sume za ovako male objekte, to se kosi sa zdravim razumom!

- Pa nije moja kuća mala! – uvridi se Mara, kako i ne bi?!

- Ama gospođo nisam mislio da Vam je kuća mala, nego to spada u kategoriju biznisa niskog inteziteta, da se izrazim suhoparnim jezikom ministrastva, te stoga ni ne podlieže ovim tarifnim razredima.

Mara je se čudom čudila u čudu pitala Bogu zafaljivala molila tri očenaša tri krunice zdravo mariju slavaocu otpivala himnu uplatila loto pomela kuću susidima sasula sve po spisku kupila ganjc nov namještaj priudala se kupila avion metila pare na knjižicu i još nekoliko neuhvatljivih poteza je napravila sve dok joj je ovi fini zagrebački gospodin na ton lipon jeziku objašnjavao dalje i primičući se bliže, ko da je Mara sex bomba,

nudera, ajmo redon; platnim razredima, kategorizaciji objekta, manipulativnim troškovima legalizacije, riješenjima o izvedbenom stanju, poslovima izdavanja akata vezanih za provedbu dokumenata prostornog uređenja i gradnje, evidentiranje zgrade u katastarskom operatu i upis u zemljišne knjige te priključenje na komunalnu infrastrukturu, elektroenergetsku mrežu i drugu infrastrukturu itd. itd. I sve je to još podastro ciframa i ciframa koje su se mantale u Marinoj glavi, al' ne zadugo:

(ovde bi sad mogli opizdit neku gangu, ali nećemo)

- Znači sve skupa ćete mi platiti sto šezdeset iljada kuna! – reče ovi fini bedbluboj ovoj greznoj torcidašici.

- Oću! Pristajen na toliko para iz ovi stopa! – vrati jug sjeveru iston miron.

- Ruka ruci! – reče muško žensku.

- Prisići! – reče Mara odabranici njegovog srca.

Ova prisiče, malo biše ža Mari što Ante nije podilijo ovi svečani trenutak š njima, zakle se da će mu sve prinit do u najmanju sitnicu, i to kad jon se čovik probudi. Zakle se u sebi da će pješke otić na Gospu Sinjsku i zafalit jon.

Još se malo začakulaše o kolačin i tin stvarima, kako i priliči ženama u prilikan vakin, dogovoriše se kad i kako će ic isplate i odoše svak na svoju stranu, to jest Mara otra gori na kat, a nji dvoje pod tuš, di se baš ono ljucki isprčiše.

A, šta sad drugo nego ajmo na RUČAK. Svečani.

Na meniju su bile; 4 oradice, 2 škarpine, verdura, prije toga vlaški pršut, livanjski sir, crni pa bili rižot, goveđa juha, pa unda sve ovo rečeno š početka. Kad se to SVE pojilo, svaka čast kuvarici, a kom drugom nego Mari, prišlo se na kauč u dnevnu sobu di je Mara servirala; rožatu, kafu i prošek.

Šta se tu ima još kazat, nego iskazat svo štovanje i poštovanje, zahvalnost i lipu falu kuvarici Mari koja je sve to po domaćinski osmislila i podesila da se ne bi postidila ni da jon je don Šime bija na ručku, skupa š onom njegovon bankaricon Biloničkon Vlajinom. Par za stat i gledat.

Nije Mara ko zna otkad vako nešto spremila, jerbo nije imala prilike, to jest povoda, jer rečeni jad i čemer je vlada, jerbo kako rekošmo, š dvajest eura po glavi nemo's završit katnicu, plus se ukaza ovi porez, koji je, budi nan po duši mora kad tad doć, štono su u dnu duše Perkovići i znali. Nu! Al', iznenada ukaza se prilika ovaka, tako DA život je sve u svemu kad se oduzme i sabere bijo pošten.

Pa da sad saberemo šta je gospodin fini zagrebački gospodin Eduard, da ga konačno predstavimo, reka, jer nema se tu šta sad novoga navodit šta je Mara rekla. Mara je slušala pozorno, to jest pritvorila se u U-V-O.

Pa vako veli gospon iz purgerije, vrlo fini čovječuljak, jer nije nešto velik bijo. Mara je u jednon trenutku pomislila da mu ni kurac isto tako nije velik, al' smetnila je to odma s uma, jer bilo je sramota tako što mislit. A,

misli su ko đavli, stalno iz prikrajka vire i nemoreš ji se otarasit.

Neka jon se pegla još motala motala doli među nogan, i đava bi ga zna jesu to bile one prilomne godine kod žene pomalo i razum počmu gubit, ter in se sve miša po glavi. Čas jin ladno, čas jin toplo. Rado bi ona to prokomentirala š ovon njegovon Eduardom, nu!, ku'šnepoznatojženitojtakestvarigovorit, jerbo ako je mali more on bit teknički savršen i eto ti, to more udovoljit i sve i naizbirljivije zaktjeve.

Sitila se Mara jednog Šime kad ju je pritiska doli na plaži u Grljevcu, mal mu bijo skroz, nije je moga ni pošakljat, i zna je posle Šime u čem je stvar i dandanas kad je sritne zastidi se zbog toga. A, kuda je to neka stvar?! Ima je Ante batinu, moga je šnjon šamar čoviku opalit, i znalo se za to nadaleko, a di je evo danas. I tako sve ti je to, sinko moj, iđi mi, dođi mi, kako to Mara kroz izmaglicu, ko kad se dobro priždereš, promisli.

Ali, ajmo se mi ljudi moji skoncentrisat se na ovo što sad gospodin Eduard govori, jer mogli bi mi sad tako u nedogled š kim je i s kim Mara bila, al' nema smisla, jer mogli bi i Antu probudit iz alkoholne kome pa kuš većeg belaja. Ma, mogli bi upalit sad televiziju i neku seriju i gledat, unda ništa od sveg ovog, a naročito od dozvole. Ima i ona stara; ne diraj guju dok spava, ujustice će te. Al', ko nama more dat mira da mi sad ne vidimo šta će i kako će bit. Ko more propustit vaku priliku.

Vako gospodin Eduard iz sjevernih prikulturnih krajeva kaza;

- Dugo sam radio u policiji, međuostalim i na poslovima osiguranja predsjednika. Prošao sam mnoge kadrovske smjene, mnoge bure koje su se zgodile u ministarstvu

i bio stalno unaprjeđivan, dogurao sam do zamjenika ravnatelja policijske uprave Krapinsko - Zagorske, i upravo kada sam trebao postati njezinim ravnateljem, ponovno su me tražili iz Zagreba iz ministarstva da radim na poslovima kadrovskih rješenja. Pošto sam se svojim briljantnim potezima izkazao, a oni su se ogedali u povećanju efikasnosti policije, smanjenom stopom kriminala, smanjenom korupcijom, koja je u nekim segmentima pala na nulu, u prometu je policija pokazala zavidne uspjehe, smanjen je broj prometnih prekršaja, predložio sam pooštavanje kazni, što je Sabor usvojio, edukaciju policijskog osoblja što je također usvojeno, racionalizaciju policijskih uprava čime su troškovi ministarstava svedeni na minimum, uglavnom cijeli policijski aparat doživio je mojim imenovanjem drastične promjene i sada slobodno mogu reć da imamo policiju kakvu zaslužujemo... Provodio sam upravni i stručni nadzor nad radom županijskih policijskih uprava i njihovih ispostava, te provodim inspekcijski nadzor nad poslovima koje obavljaju osobe ovlaštene za obavljanje policijske djelatnosti i policijskim poslovima u lokalnoj samoupravi. I zato sam sada tu.

Eto, sve je ovo dotični gospodin rekao, ali još puno duže, ovo je samo sažetak tog uistinu opsežnog predavanja, možemo slobodno reći policijskog izvješća koje je gospodin uvaženi Eduard iznio potanko u Perkovića kući.

Ajmo sad napokon predstaviti i jebozovnu gospođu Eduardu.

- Moj posao se sastoji u nadziranju stanja na području katastra zemljišta, katastra nekretnina, katastra vodovoda i registra prostornih jedinica, priprema stručne podloge

i rješenja za izradbu zakonskih i drugih propisa iz svog djelokruga i normiranje geodetsko katastarskih postupaka, radova i usluga, priprema i provođenja katastarske izmjere, ovjera geodetskih elaborata, katastarskih izmjera i tehničkih reambulacija. Dalje, provodim klasificiranje zemljišta prema načinu njegove uporabe, vodim središnji registar prostornih jedinica, vodim evidencije koje se odnose na katastarsku izmjeru, katastarske operate i katastar vodova. Organiziram izlaganjenajvniuidpodatakaprikupljenihkatastarskom izmjerom i tehničkom reambulacijom i stavljanje u primjenu novih katastarskih operata, organiziram i provodim posebne registracijske projekte. Koordiniram održavanje katastarskih operata u područnim uredima za katastar, organiziram preuzimanje dijelova katastarskog operata u odgovarajuće baze podataka, brinem o radu baza podataka iz njegove nadležnosti i Preglednika katastarskih podataka. Organiziram provođenje postupaka homogenizacije katastarskog plana. Obavljam poslove vezane uz zajednički informacijski sustav zemljišnih knjiga i katastra. Riješavam upravne stvari u drugom stupnju. Provodim i upravni i stručni nadzor nad radom područnih ureda za katastar i njihovih ispostava, te provodim inspekcijski nadzor nad poslovima koje obavljaju osobe ovlaštene za obavljanje geodetske djelatnosti i geodetskim poslovima u lokalnoj samoupravi. I zato sam sada tu.

I ovo predavanje je Perkoviće ostavilo bez daha što su i bili nakog onakog ručka ručka.

- Šta ćemo sad? – upita pametno Mara.

- Pa, ovako ćemo; – odgovori gospodin Eduard –

sada ćete nam dati prvih deset tisuća eura za sređivanje osnovne dokumentacije.

- More li manje? – upita logično ko kad ima iskustva ko Matan, upita ko drugi nego Ante, koji je se evo pridiga i naslonio na lakat.

- Oprostite, molim Vas, kakvo je to pitanje, ne možemo mi ovu složenu operaciju početi bez novaca? – na to će rećna djelatnica katastra koja će za početak, da ne duljimo, pripremit upis u Zemljišnik.

Mara okom zasiće Antu, njemu se srce štrećnu, dolama se znojna zalipi za leđa, ter reće;

- Dones' der Mare pare!

Mara donese tih deset iljada eura, Ante pljunu u šake i izbroja, a gospoja Eduarda ji spremi u svoju Chanel torbicu. Više nije bilo pitanja, ter se prioni dodatnom hranjenju i okrepljivanju, otvoriše se kruškovac i dvi pive, nazdravi se, upali Ante plazmu, jer se to samo u takin prilikama u Perkovića smi gledat, Mara pokaza golubici lipo nadignute guzice svaku pa i najmanju odaju, pa onda okućnicu, jer sa rećenin Zemljišnikon, kako rekošmo, nema zajebancije.

Netom što se popodnevena ura primače gospoda se povukoše u svoje odaje, uz ispriku kakvu u taknin prilikama i dolikuje, na zaslužen odmor.

Bilo je tu naredni dana i nešto Čeha, ali sve utiho da se ne smetaju privažni gosti. Čim bi Mara vidila da ima dice automacki bi ji vraćala. Jer, važnije su njoj stvari

bile sad nego njihov dvajest eura na dan. Zovnila je malog rokerčinu da ji voza i da jin bude na usluzi dvajes četiri sata dnevno. A, i tribalo je jer se vid'lo da gosti svaki dan idu obavljat važne poslove. Uvik bi ji čeka spreman ručak, oprana posteljina i prozračena soba i kuverta kako bi oni rekli i koliko bi rekli da jin za ti i ti dokument triba.

Jedna nedilja pritvorise u dvi, dvi u tri i tako drž-ne daj lito se cilo primače kraju, a gosti su još bili tu. Znala je Mara da taj posa nije tako lak za obaviti i da za to triba volje, strpljenja, vrimena i naročito para. A, i pare su se pomalo topile. Već je bilo otišlo sedamnest iljada eura, a još ništa nije bilo gotovo. Počeli su Mari falit Česi i ti njojovi dvajest eura. Ali, gospodin Eduard sve je lipo potkrepljiva dokumentin kao i gospođa Eduarda. S Braća se moglo viditi da je to roba iz Zagreba i kako su to pedantni ljudi bili i kako ništa ne pripuštaju slučajju. Ali, sedamnest iljada eura je sedamnest iljada eura i ne biše jon svejedno, na što je gospodin Eduard jedanput reka:

- Ako želite da sve bude legalno i legitimno potrebno je da novac donesete do 15 sati, jer ga ja šaljem policijskom poštom.

I Mara je zamukla. Eto kako je to precizno i jasno bilo. Do petnaest sati! Plus šta je to Mara imala reć ako novac ide policijskom poštom?!

Tila je zapravo reć more li i dozvola doć policijskon pošton, ali nije se u vakin stvarima bilo šaliti.

Dali su im još jednon prilikon pet iljada eura, i još jednon tri iljade. I to je sve skupa bilo dosad dvajest i pet iljada eura i po njihovom proračunu to je tribalo bit tu negdi.

Soba u mladenaca se baš lipo bila napunila; bilo je

tu lipi novi haljina, šešira, šminke, lakova, čizmica i rukavica (pazite, lito je), modni časopisa, čaša, ceptera, pa unda odijela, cipela od brušene kože, mirisni cigara, bežemeprosti kondoma i još neki sprava za koje je Mara sumnjala čemu služe, dildo neki, ali nije volila te šporke izraze i bilo je svega toga lipoga što jedna familija u nastajanju i po zakonu triba.

- Triba mi danas dvajest i tri iljade kuna do tri sata. – veli Eduard 21.09. u podne. Taman lito užeže svoj zadnji plam, a Mari se nešto u prsima steže i reče;

- Dvadeset i tri ti boga! – al' u sebi i otra sa svim onim svojim mirisom (znate već kojim) i umalo donese i te kune.

- Neman više, Gospe mi sinjske!- reče torcidašica bedbluboju.

- U redu je. – reče bedbluboj torcidašici.

Jutra su se nastavila sad malo friškija i prohladnija, promet je kopnio, većinom su prevladavale domaće registracije, nije bio više ni Čeha i sve je nekako zadobijalo stare konture, one pomalo prazne i tužne kad se neka tuga uz prsi penje i

kad ti ponestaje tvrdog pod nogama.

Mara je svako jutro provjetravala sobe i ponaviše onu najveću i najlipšu 'zagrebačku sobu' (kako ju je Ante u međuvrimenu prozva) sve u očekivanju tih važni gostiju i još prevažnije dozvole za ovo Marino velebno zdan-

je. A, prošlo već ohoho dana, nit Zagrepčana, nit dozvole, samo bi ih onako povirio koji put oni njihov rođak, pogrda, ona koji im ji je i doveo. I upita bi ji izdaleka jel' sve u redu. A, šta je Mara mogla priznat nego da je u redu i odšepsala bi gore uz stepenice ko uz ljutu muku, a nećak bi zaturira tu bemveovu tricu koju je isto tako sluteći Mara iz koji izvora sebi na pazaru auta kupijo.

Da stvari nisu onake kakve bi tribale bit vidilo se to i po starom Anti, jer kako bi mu Mara ostavila bićerin, tako bi ga punog išprid njega i našla. Samo je tupo buljio u neku točku ko da se naguca tableta iz ambulante.

Umalo se kukavica opet javi. Ali, je ovi put kukala iza svega glasa i po danu i po noći. Zavitljala bi se Mara stinom gori u stranu, ali nikojeg efekta nije bilo; kukavica bi se još više ražestila i tomu kraja nije bilo. Pokrivala je se jastukon, stavljala vatu u uši, ukapila vosak, motala se šударom, ali ništa nije pomoglo; još glasnije jon je zvonilo u glavi.

Poštaru Joli se onaj njegov zločesti osmijeh sve više i više po licu rasteza i kad je i kad nije bilo razloga tomu, ali slutio je Jole da je ovaj put on taj koji se zadnji smije. I bilo je u tome neke pravice; ta dosta je on kilometara privalio, šiban vitron, suncem i solju kao da je neki pomorac, a ne običan poštar iz Stobreča. Ali, poštar je svugdi isti na svakom dilu kugle zemaljske i nisi tu moga ništa. Da je zdravo pješačit živili bi poštari sto godina.

I opet je jedan dan donio plavu kuvertu. Taj dan nije se nasmija. Vidilo se da je đava odnijo šalu.

Prošlo je more bit osan dana, to jest tačno osan dana kad bani cili policijski odred. Stade komandir isprid njih

i rasporedi ji po cilon dvorištu. Stadoše brate ko golubi prije kiše, ali ne biše tu nikakve romantike. U to zagrmi nešto, al' pošto je nebo vedro bilo, svaka mogućnost da su to gromovi bijaše isključena. Domalo bi jasno; tamo iza ulice pojavi se velika žuta grdosija s gusjenican na kojem je pisalo Ministarstvo graditeljstva. Ali, nije doša gradit, nego rušit, svima je to bilo jasno.

Mara pade prid vratin potrbuške;

- Ajme jadna ti san i kukavna! Jadna ti san i kukavna!
– vapila je Mara, al' nije imala komu. Ponajmanje Anti kojeg su dan prije jednin manjim bagerom priko prozora izneli, eto koliko nije moga i koliko se bijo udeblja za ovo vrime.

Situacija je bila više nego jasna. Bager je turira, taman da će započet rušit.

- Stoop! – pojavi se jedan mladac duge crne kose, lijep ko Isus, i isto tako njegovih godina i stade prid bager.

Pa koje to drugi moga bit nego sam Gospodin!, pridiže se Mara na lakat i drugon rukon se prikriži.

- Stanarsko pravo je jedino i nepovredivo pravo, ustavom zagarantirano! – nastavi mladac, a oko njega skupi se još puno mladih svake fele i legoš na pod. U to se primakoše policajci i počeše jednog po jednog za ruke i za noge nosit. A, kako oni jednog odnesu tako se na iston mistu ukažu još trojica. I tako sve do podne. Tom kloniranju nije bilo kraja.

Mara je sve to gledala i čudom se nije mogla načudit.

Kad taman biješe podne dođe jedan u posebnoj uniformi i naredi policajcima da se vrate u vrstu.

- Gospodo, imamo pauzu za ručak! – naredi im taj glavni i oni jedan iza drugoga odoše za njim.

Mara je sve to gledala i čudom se nije mogla načudit. Kad joj se ukaza jedna nježna ruka isprid očiju. Kao kad Šimun Cirenac pruža ruku Isusu da mu priuzme križ.

- Gospodo, dozvolite mi da ja ponesem Vaš križ.

- Ali, tko ste vi? – u nevjerici ga je upitala Mara.

- Ja sam Ivan Vilbor Sinčić, a mi smo Živi zid. Vaš dom je obranjen!

Na to se razliježe veliki aplauz cijelim dvorištem.

Jedino se u tom velikom i svečanom trenutku dalo primjetiti da nitko od Marinih susjeda ne plješće, što je za naše prilike bilo i normalno.

- Dico moja, ajte sad za menom u kuću se okrijepit! – reče sad puno veselije naša gazdarica Mara.

APSOLUTNI POČETNICI

Udarna parodijska intertekstualna “dosjetka”: perspektiva pogleda na prosjake i sinove, izbjegavanje misli o gruboj sredini, bez naziranja svjetla u njoj; ogrubjela svakidašnjost nenamijenjena “dobrim sinovima” - šifra: Snadi se ili...; egzilantska pozicioniranost i filozofija čiste egzistencijalne dosjetljivosti, klizav put i stranputica životnoga kolosijeka...

Radnja zbirke priča “Avionske kopačke” smještena je u tu i takvu brzovjetrinu života gdje likovi opsežno nastoje udahnuti zrak, ali pritiješnjeni događajima pa i vlastitim iskustvima oko sebe, teško to uspijevaju. Izravni dijalog i otvorena komunikacija s čitateljem u ovim pričama uspostavljaju višeslojnu konotaciju unutar narativne konstrukcije, nerijetko se to postiže i upotrebom žargonske terminologije svakodnevnog jezičnog prakse.

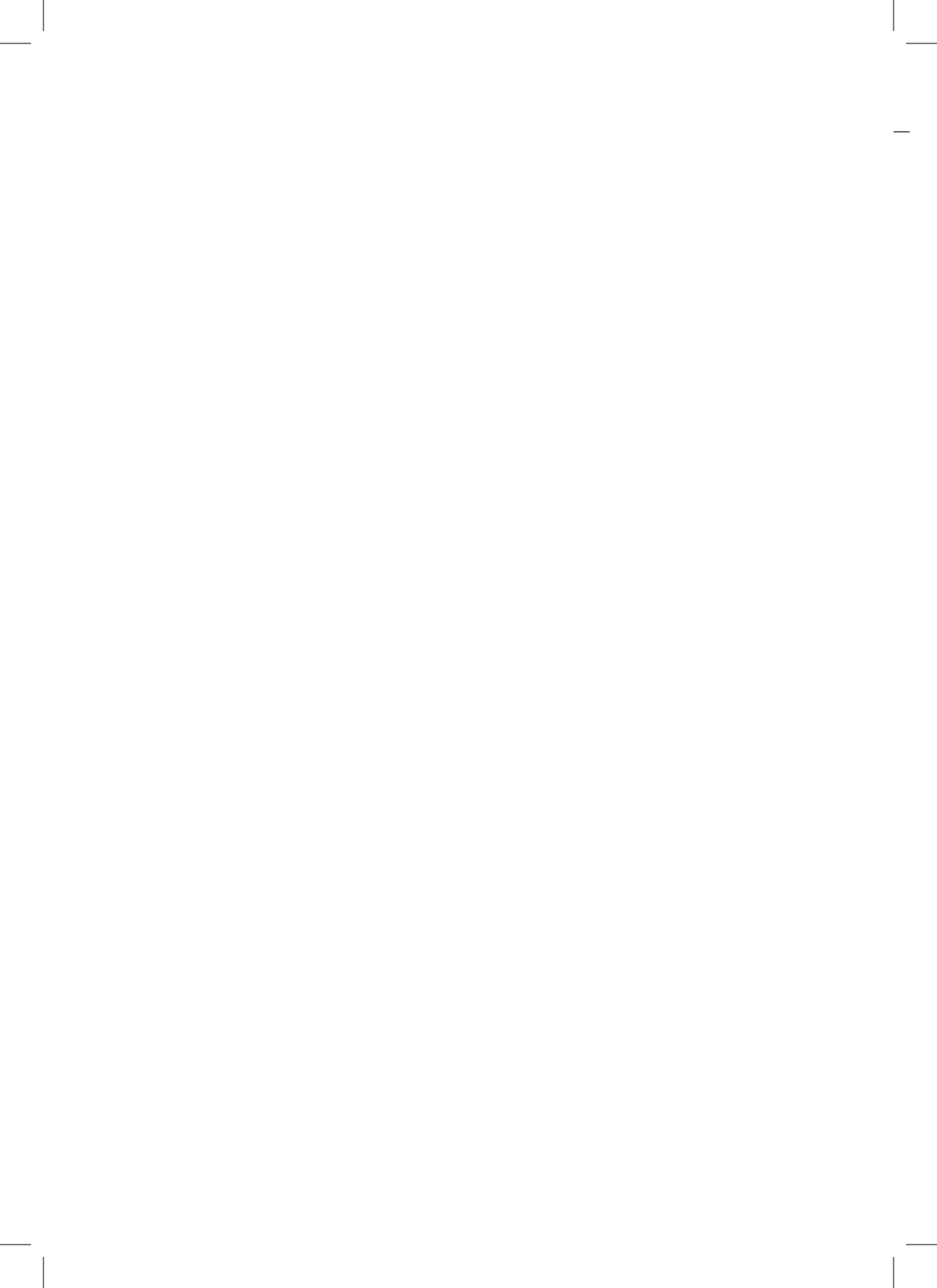
Širok je raspon karakternih osobina likova iz priča: policajci, autoovisnici, “sponzoruše”, likovi s kojima se situacija u kojoj su se zatekli poigrala ili se poigrava, to je nesretni dnevni usud obasut ironijom i vještim iznalaganjem najpogodnijeg rješenja svojih problema.

Barišićeve priče o sjećanju, djetinjstvu, dragim ljudima prizvale su nastojanje upornog zatvaranja očiju pred Smrti, likovi si to često dopuštaju, u vremenskoj i u prostornoj iscrpnosti. Na nju se ne misli, ne smije ili ne želi, a istovremeno, utkan je u taj koloplet i bijeg od smrti same.

To su porivi monumentalnog ispisa subjektivizacije kad se pod prismotrom analitičke preispitanosti vlastitog života nastoji ubrati najbolji izbor nakon kojeg se neće kajati, ali taj izbor uvijek je relativan supstituent i likovi iz Barišićevih priča su svjesni toga. Stoga im predstoji ili ostaje borba s tim okolnostima ma bila ona borba s vjetrenjačama ili neka druga vrsta grubog ataka i uzvraćanja udaraca.

Barišićeve priče ne njeguju tabuizaciju pred nemoralnim vidovima djelanja ljudskog društva, naratori priča pripovijedaju o likovima koji ne posreću pri svojim gubicima s licima pokajnika, oni ostaju vjerni svojim stavovima, ne sumnjajući da su njihovi životi zamršeni i komplicirani, no svjesni su da su oni u njemu i nose se s tom ne/usklađenosti u sebi.

Ljiljana Tadić

SADRŽAJ:

Avionske kopačke	5
Ne sekiraj se, pajdo	29
Ljubavi, krenula sam	59
Sve plaća država	77
Apsolutni početnici	99

